

บทที่ 2

วิธีการชำระเงินทางการค้าระหว่างประเทศ บริการธุรกรรมด้านการค้าระหว่างประเทศ ของธนาคารพาณิชย์ บริการอิเล็กทรอนิกส์แบงก์กึ่งด้านการค้าระหว่างประเทศ

ธนาคารพาณิชย์เป็นสถาบันการเงินที่เปิดให้บริการแก่ประชาชนทั่วไป โดยมีบริการหลักๆ ที่สำคัญอยู่ 3 บริการ ได้แก่ บริการด้านเงินฝาก บริการด้านสินเชื่อ และบริการด้านการค้าระหว่างประเทศ ในส่วนบริการด้านเงินฝาก และสินเชื่อ นั้น ถือเป็นบริการที่รู้จักกันโดยทั่วไป แต่บริการด้านการค้าระหว่างประเทศนั้น อาจจะไม่ใช่ที่คุ้นเคยเนื่องจากเป็นส่วนงานที่ให้บริการแก่ผู้ประกอบการธุรกิจด้านการค้าระหว่างประเทศ หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง และหน่วยงานของธนาคารพาณิชย์ที่รับผิดชอบด้านนี้นั้น ตั้งอยู่เฉพาะในเขตที่มีศักยภาพด้านการส่งออกและนำเข้า เพื่ออำนวยความสะดวกและให้บริการแก่ผู้ส่งออกและผู้นำเข้า

บทนี้จะกล่าวถึงวิธีการชำระเงินทางการค้าระหว่างประเทศ บริการธุรกรรมด้านการค้าระหว่างประเทศของธนาคารพาณิชย์ บริการสินเชื่อการค้าระหว่างประเทศ บริการซื้อขายเงินตราต่างประเทศ และบริการอิเล็กทรอนิกส์แบงก์กึ่งด้านการค้าระหว่างประเทศ

วิธีการชำระเงินทางการค้าระหว่างประเทศ

วิธีการชำระเงินทางการค้าระหว่างประเทศผ่านธนาคารพาณิชย์ ซึ่งเป็นที่นิยมและเป็นที่ยอมรับกันทั่วโลก มี 3 วิธี ได้แก่

1. เลตเตอร์ออฟเครดิต (Letter of Credit หรือ L/C)
2. ตัวเรียกเก็บ (Bill for Collection หรือ B/C)
3. เงินโอน (Remittance)

วิธีที่ 1 เลตเตอร์ออฟเครดิต (Letter of Credit หรือ L/C)

เลตเตอร์ออฟเครดิต หรือ L/C เป็นวิธีการชำระเงินที่มีความเสี่ยงของผู้ซื้อและผู้ขายในด้านการชำระเงินน้อยที่สุดแต่ขงเดี่ยวกกัน ก็มีขั้นตอนและค่าใช้จ่ายที่มากที่สุดด้วย L/C หมายถึง สิ่งที่ธนาคาร (Issuing Bank) หนึ่งจัดทำขึ้นตามคำสั่งของลูกค้า (Applicant) หรือของธนาคารเองเพื่อ จ่ายเงินให้กับบุคคลที่สาม (Beneficiary) หรือตามคำสั่งของบุคคลที่สามหรือรับรองและจ่ายเงินตามตั๋วแลกเงินที่บุคคลที่สามเป็นผู้ออก โดยบุคคลที่สามนั้นต้องยื่นตั๋วแลกเงินและเอกสารตามที่ระบุไว้ใน L/C และเอกสารนั้นจะต้องตรงตามข้อตกลงและเงื่อนไขใน L/C เมื่อเอกสาร

นั้นตรงตามข้อตกลงและเงื่อนไขใน L/C แล้วธนาคารพาณิชย์ที่เปิด L/C จะต้องจ่ายเงินโดยไม่มีเงื่อนไข

L/C ทางการค้าเป็นตราสารอย่างหนึ่ง ที่ออกโดยธนาคารพาณิชย์ตามคำขอของผู้ซื้อส่งไปให้ผู้ขายหรือผู้รับประโยชน์ ทั้งนี้เพื่อเป็นคำรับรองหรือคำสัญญาของธนาคารพาณิชย์ที่ควรจะจ่ายเงินเป็นจำนวนที่แน่นอนให้แก่ผู้ขายหรือผู้รับประโยชน์ เมื่อผู้ขายหรือผู้รับประโยชน์แสดงเอกสารได้ถูกต้องครบถ้วนตามที่ระบุไว้ใน L/C การเปิด L/C ของธนาคารพาณิชย์ใด ๆ ก็ตาม จะมีแนวทางปฏิบัติไปในทางเดียวกันหมด ทั้งนี้เพราะทุกธนาคารจะถือระเบียบของสภาหอการค้าระหว่างประเทศ (International Chamber of Commerce หรือเรียกย่อๆว่า I.C.C) ซึ่งพิมพ์ไว้ในสิ่งพิมพ์ชื่อ ประเพณีและพิธีปฏิบัติเกี่ยวกับเครดิตชนิดที่มีเอกสารประกอบ (Uniform Customs & Practice for Documentary Credits หรือเรียกย่อๆว่า U.C.P.) ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของสัญญาที่จะต้องปฏิบัติตามและผูกมัดกับผู้ซื้อหรือผู้ขอเปิด (Applicant) ธนาคารพาณิชย์ที่เปิดหรือออก L/C (Opening หรือ Issuing Bank) ผู้ขายหรือผู้รับประโยชน์ (Beneficiary) ธนาคารพาณิชย์ที่รับซื้อเอกสาร (Nominated หรือ Negotiating Bank) และธนาคารพาณิชย์ที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับทั้งหลายอีกด้วย

ความหมายของ L/C ในการจัดให้มีขึ้น ไม่ว่าจะเรียกชื่อหรือพรรณนาประการใดก็ตาม โดยธนาคารพาณิชย์หนึ่ง (ธนาคารพาณิชย์ผู้เปิดเครดิต) กระทำไปตามคำร้องขอและตามคำสั่งของลูกค้า (ผู้ขอเปิดเครดิต) หรือกระทำในนามของธนาคารพาณิชย์เองก็เพื่อ

1. จ่ายเงินให้แก่บุคคลที่สามหรือจ่ายตามคำสั่งของบุคคลที่สาม (ผู้รับประโยชน์) หรือรับรองและจ่ายเงินตามตั๋วแลกเงิน (ตราฟัท) ซึ่งผู้รับประโยชน์เป็นผู้สั่งจ่าย หรือ
2. มอบอำนาจให้ธนาคารพาณิชย์อีกแห่งหนึ่งจ่ายเงิน หรือรับรองและจ่ายเงินตามตั๋วแลกเงิน เช่นว่านั้น หรือ
3. มอบอำนาจให้ธนาคารพาณิชย์อีกแห่งหนึ่งรับซื้อตั๋ว โดยมีเอกสารชนิดต่าง ๆ ตามที่ระบุไว้ในเครดิต ทั้งนี้เอกสารเหล่านั้นต้องตรงตามข้อตกลงและเงื่อนไขในเครดิต

ประเภทของ L/C

L/C แบ่งออกเป็นหลายชนิดแล้วแต่ความมุ่งหมาย

1. แบ่งตามลักษณะการเป็นหลักประกันการชำระเงินให้แก่ผู้ขาย
 - ก. เครดิตชนิดเพิกถอนได้ (Revocable Credit) ธนาคารพาณิชย์ผู้เปิด L/C สามารถแก้ไขหรือยกเลิกเมื่อไรก็ได้ โดยไม่จำเป็นต้องแจ้งให้ผู้รับประโยชน์ทราบ การแก้ไขหรือยกเลิกจะมีผลสมบูรณ์ต่อเมื่อธนาคารพาณิชย์ผู้แจ้ง L/C ได้รับการแจ้งการแก้ไขหรือยกเลิกนั้น ถ้า L/C ฉบับนี้ได้มีการจ่ายเงิน รับรองตั๋ว หรือรับซื้อตัวก่อนได้รับแจ้งตามเงื่อนไขของเครดิตชนิดนี้ผู้ขายมักไม่ต้องการ เพราะมีความเสี่ยงที่จะถูกยกเลิกขณะส่งสินค้าแล้วก่อนนำเอกสาร

ไปจ่ายเงิน ผู้ขายต้องขึ้นกับผู้ซื้อในการขายสินค้า ผู้ซื้อได้ความคล่องตัวสูง ค่าใช้จ่ายถูกกว่า L/C ชนิดอื่น

ข. เครดิตชนิดเพิกถอนไม่ได้ (Irrevocable Credit) ธนาคารพาณิชย์ผู้เปิดเครดิตจะแก้ไขหรือยกเลิก L/C ฉบับนั้น (ปกติถือเอาความยินยอมของผู้รับประโยชน์เป็นสำคัญ)

2. แบ่งตามลักษณะภาระผูกพันของธนาคารพาณิชย์

ก. Un-Confirmed Credit L/C ที่ไม่มีการยืนยัน คือ L/C ชนิดเพิกถอนไม่ได้แจ้งให้ผู้รับประโยชน์โดยผ่านธนาคารพาณิชย์ผู้แจ้งเครดิตโดยไม่ผูกพันธนาคารพาณิชย์นั้น L/C ชนิดนี้ผู้รับประโยชน์ควรต้องรู้ว่าธนาคารพาณิชย์ใดได้รับมอบอำนาจการจ่ายเงินจากธนาคารพาณิชย์ผู้เปิด L/C หรือ L/C กำหนดว่าเป็นธนาคารพาณิชย์ใดก็ได้

ข. Confirmed Credit L/C ที่มีการยืนยัน คือ L/C ชนิดเพิกถอนไม่ได้ ธนาคารพาณิชย์ผู้เปิด L/C มอบอำนาจหรือขอร้องให้ธนาคารพาณิชย์อีกธนาคารพาณิชย์ให้ทำการรับรอง (ยืนยัน) ถ้าธนาคารพาณิชย์นั้นกระทำตาม การยืนยันนั้นก่อให้เกิดความผูกพันกับธนาคารพาณิชย์ผู้ยืนยัน นอกเหนือจากความผูกพันที่มีอยู่เดิมของธนาคารพาณิชย์ผู้เปิดเครดิต เมื่อได้มีการปฏิบัติตามเครดิตเช่นเดียวกับธนาคารพาณิชย์ผู้เปิดเครดิต ความรับผิดชอบ เริ่มตั้งแต่วันที่ได้ยืนยันจนกระทั่งเครดิตหมดอายุ

3. แบ่งตามลักษณะการชำระเงิน

ก. L/C ชนิดจ่ายเมื่อเห็น (Sight) คือ L/C ที่ธนาคารพาณิชย์ผู้เปิด L/C ให้อำนาจแก่ธนาคารพาณิชย์ผู้แจ้งเครดิตจ่ายเงินให้กับผู้รับประโยชน์ เมื่อผู้รับประโยชน์ยื่นขายเอกสารต่างๆ ตามเงื่อนไขใน L/C

ข. L/C ที่มีกำหนดเวลาจ่ายเงิน (Time) คือ L/C ที่ธนาคารพาณิชย์ผู้เปิดกำหนดให้ผู้ขายออกตั๋วเงินชนิดจ่ายเมื่อสิ้นระยะเวลาหนึ่งหลังจากวันที่กำหนดหรือวันที่ได้เห็น ผู้ซื้อไม่ต้องชำระเงินทันที ตั๋วเงินนั้นต้องมีเอกสารประกอบตาม L/C กำหนดและตั๋วเงินนั้นจะมีการรับรองโดยธนาคารพาณิชย์หรือผู้ขอเปิด L/C ผู้ขายอาจนำตั๋วเงินชนิดนี้ไปขายลดแก่ผู้ใดก็ได้

ค. L/C ที่มีการผ่อนชำระ หรือจ่ายเงินที่หลัง (Deferred) ธนาคารพาณิชย์ผู้จ่ายเงินรับเอกสารตรงตามกำหนดใน L/C แล้ว เมื่อถึงกำหนดจ่ายเงินในเวลาข้างหน้าก็จ่าย โดยไม่มีหลักประกันอยู่ในมือ L/C ชนิดนี้เริ่มจากญี่ปุ่น

4. แบ่งตามลักษณะพิเศษของเงื่อนไขที่ตกลง

ก. L/C ชนิดโอนได้ (TRANSFERBLE CREDIT) หากตัวแทนหรือคนกลางไม่สามารถเปิด L/C ด้วยตนเองได้ เพื่อซื้อสินค้าจากผู้ผลิต อาจจะทำให้ผู้ซื้อเปิด L/C มาแล้วใช้ประโยชน์จากเครดิตหมุนเครดิต แต่ตนเองต้องรับผิดชอบในเครดิตจึงได้หาวิธีให้ผู้ซื้อเปิด L/C ชนิดที่โอนได้เพื่อจะได้โอนให้แก่ผู้ขายสินค้าต่อไปโดยไม่ต้องรับผิดชอบ L/C นี้ให้อำนาจผู้รับ

ประโยชน์โอนไปยังบุคคลที่สามได้ (ผู้รับประโยชน์คนที่ 2) การโอนจะโอนทั้งจำนวนหรือบางส่วนก็ได้ ต้องมีเงื่อนไขลงสินค้าเป็นบางส่วนได้ จะโอนได้ต่อเมื่อ L/C ระบุไว้และโอนได้เพียงครั้งเดียว จะโอนให้บุคคลที่สามในประเทศหรือนอกประเทศก็ได้ ผู้รับประโยชน์คนที่ 2 อาจเป็นคนเดียวหรือหลายคน การโอนเครดิตจะมีข้อแตกต่างกัน คือ

- จำนวนเงินที่โอนอาจน้อยกว่าจำนวนเงินใน L/C ส่วนต่างนั้นเป็นกำไร
- ราคาสินค้าต่อหน่วยควรลดลง
- วันหมดอายุและส่งสินค้า ต้องสั้นเข้า เพื่อผู้รับประโยชน์จะได้มีเวลาเตรียมเอกสารได้เสร็จทันเวลา

ธนาคารพาณิชย์ผู้แจ้งเครดิตเมื่อได้รับคำขอโอนเครดิตจากผู้รับประโยชน์คนแรก จะแจ้งการโอนให้กับผู้รับโอนและธนาคารพาณิชย์ผู้เปิดเครดิต การโอน L/C สามารถแยกได้ดังนี้

- โอนเต็มจำนวนใน L/C โดยไม่มีการเปลี่ยนตัวแลกเงินและ INVOICE
- โอนเพียงบางส่วน โดยไม่มีการเปลี่ยนตัวแลกเงินและ INVOICE
- โอนเพียงบางส่วน โดยเปลี่ยนตัวแลกเงินและ INVOICE
- โอนเต็มจำนวน โดยเปลี่ยนตัวแลกเงินและ INVOICE

ข. เครดิตหมุนเครดิต (BACK TO BACK) มี L/C ฉบับ ฉบับหนึ่งออกโดยอาศัย L/C อีกฉบับเป็นการเปิด L/C เพื่อสั่งซื้อสินค้าโดยผ่านคนกลางซึ่งอยู่คนละประเทศ เนื่องจากฉบับแรกไม่สามารถโอนได้ ผู้รับประโยชน์ L/C ฉบับแรกไม่ใช่ผู้ขายสินค้าโดยตรง เป็นเพียงนายหน้าจัดหาสินค้า ผู้ขายหรือผู้ผลิตที่แท้จริงไม่เชื่อถือ ก็ให้ผู้รับประโยชน์ขอให้ธนาคารพาณิชย์ของตนออก L/C ให้ โดยใช้ L/C ฉบับแรกเป็นหลักประกัน L/C 2 ฉบับมีความแตกต่างกัน คือกำไรของคนกลางเมื่อผู้ขายสินค้าส่งของกลางลงเรือไปยังผู้ซื้อแล้ว นำเอกสารมาขึ้นเงินตาม L/C นำเอกสารมายื่นเพื่อขอรับเงินตาม L/C ฉบับแรก

ธนาคารพาณิชย์ผู้เปิดเครดิตฉบับหลังจะต้องระวังได้แก่

- ธนาคารพาณิชย์ผู้เปิดเครดิตฉบับแรกเชื่อถือได้หรือไม่
- ข้อความเครดิต 2 ฉบับ เหมือนกัน เว้นแต่ข้อความบางอย่างที่จำเป็นต้องต่างกัน เช่น จำนวนเงิน ราคาต่อหน่วย วันสิ้นสุดของ L/C ชื่อผู้รับประโยชน์
- จำนวนเงินตาม L/C ฉบับหลังต้องน้อยกว่าฉบับแรก เพราะส่วนต่างเป็นกำไร

- วันหมดอายุและส่งสินค้าของฉบับที่ 2 ต้องก่อนฉบับแรก วันหมดอายุต้องมีระยะเวลาเพียงพอที่จะให้ผู้รับประโยชน์เตรียมเอกสาร
- กรณีที่มีการประกันภัย กรรมธรรม์ของฉบับหลังต้องคุ้มครองจำนวนเงินตามบัญชีราคาสินค้าของฉบับแรก

ค. รีวอลวิ่ง L/C (REVOLVING) คือ L/C ที่จำนวนเงินเวียนกลับมาใช้ได้อีกเมื่อจำนวนเงินนั้นใช้ไปแล้ว กลับมาเริ่มใช้ได้อีกโดยไม่ต้องเปิด L/C ใหม่ ส่วนจำนวนครั้งที่กลับมาใช้ได้ก็จะกำหนดไว้ในเครดิต L/C นี้ช่วยแก้ไขปัญหาเปิด L/C หลายๆหน

REVOLVING L/C ที่ใช้กันมีดังนี้

1. ประเภทที่กำหนดจำนวนเงินของตัวที่ค้างอยู่ขั้นสูงสุดไว้เมื่อถึงขั้นจำนวนสูงสุดที่กำหนดแล้ว ธนาคารพาณิชย์ผู้จ่ายเงินตามตัวใหม่ได้เท่ากับจำนวนตัวเก่าที่ธนาคารพาณิชย์ผู้เปิด L/C แจ้งมาว่าผู้ซื้อได้จ่ายเงินเรียบร้อยแล้ว

2. ประเภทที่กำหนดจำนวนขั้นสูงสุดไว้สำหรับระยะเวลาใดเวลาหนึ่งซึ่งสามารถแยกได้เป็น

- สะสมได้ (CUMULATIVE) ในเดือนใดเดือนหนึ่ง ถ้าจำนวนเงินตามตัวไม่ถึงจำนวนเงินขั้นสูงสุดให้แยกยอดไปในเดือนถัดไปได้
- สะสมไม่ได้ (NON-CUMULATIVE) เดือนใดใช้ไปเท่าใดก็จะสิ้นสุดสำหรับเดือนนั้นจะยกยอดไปเดือนต่อไปไม่ได้

ง. L/C ค้ำประกัน (STAND-BY) L/C ชนิดไม่เกี่ยวกับการชำระค่าสินค้า แม้เป็น L/C มีเอกสารประกอบ แต่มีเงื่อนไขในสัญญาหรือข้อตกลงที่ผู้ขอเปิด L/C ทำไว้กับผู้รับประโยชน์หรือเมื่อมีเอกสารแสดงว่าผู้ขอเปิดผิดสัญญา ไม่จ่ายสินค้าหรือบริการผิดสัญญาอื่น ๆ เช่น ผิดสัญญาเงินกู้ ดังนั้น L/C จึงมีลักษณะคล้ายหนังสือค้ำประกันสัญญา แต่ไม่เหมือนทีเดียว เพราะหนังสือค้ำประกันสัญญาตามกฎหมายธนาคารพาณิชย์จ่ายให้ผู้รับประโยชน์จะต้องแจ้งให้ผู้ขอทราบและไม่คัดค้าน L/C นี้มีลักษณะ

- ต้องกำหนดอายุไว้ชัดเจน
- ต้องกำหนดจำนวนเงินที่แน่นอน
- ธนาคารพาณิชย์จะจ่ายเงินไปตาม L/C เมื่อมีเอกสารตามที่ระบุในเครดิตผู้ขอเอาข้อพิพาทของตนมายับยั้งการจ่ายเงินตาม L/C นี้ไม่ได้
- ธนาคารพาณิชย์ต้องขอให้ผู้ขอเปิด L/C ทำสัญญาว่าจะชดใช้เงินแก่ธนาคารพาณิชย์โดยไม่บ่ายเบี่ยง

จ. L/C ที่มีข้อกำหนดตัวแดง (Red Clause L/C) L/C ชนิดนี้ธนาคารพาณิชย์เป็นผู้จ่ายเงินให้ผู้รับประโยชน์ก่อนยื่นเอกสารคือ ให้กู้ยืมไปก่อน Pre-shipment Finance

จากผู้ซื้อทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย L/C ชนิดนี้ ธนาคารพาณิชย์ผู้เปิด L/C มอบอำนาจให้ธนาคารพาณิชย์ผู้แจ้ง L/C จ่ายเงินให้ผู้รับประโยชน์ทันทีที่ได้รับ L/C การจ่ายเงิน อาจเต็มจำนวนหรือบางส่วนก็ได้ ลักษณะการจ่ายเงินโดยธนาคารพาณิชย์ผู้เปิด L/C เป็นผู้ค้า ประกันในนามของผู้ซื้อ ซึ่งต้องรับภาระเสี่ยงเองทั้งหมด การจ่ายเงินให้แก่ผู้รับประโยชน์ต้องทำ ใบรับพร้อมหนังสือสัญญาว่าจะยื่นขายตัวและเอกสารภายในอายุ L/C ด้วย เมื่อผู้รับประโยชน์ส่ง สินค้าแล้ว จะนำเอกสารมายื่นต่อธนาคารพาณิชย์ผู้แจ้ง L/C เมื่อตรวจเอกสารแล้วถูกต้องจะรับซื้อ และนำไปหักหนี้เงินให้ผู้รับประโยชน์ก่อนมีเอกสารแสดงการส่งสินค้าพิมพ์ด้วยสีแดง เพื่อให้ ธนาคารพาณิชย์ผู้แจ้งเครดิตเห็นได้ชัดเจน ปัจจุบันไม่นิยมเพราะข้อความมอบอำนาจจ่ายเงินก่อน ซึ่งแสดงออกถึงประเภทของ L/C อยู่ในตัวแล้ว

ฉ. L/C ที่มีข้อกำหนดตัวเขียว (Green Ink Clause) ลักษณะส่วนใหญ่เหมือนกับ L/C ข้อกำหนดตัวแดง แต่ชนิดนี้การ Pre-shipment Finance มีหลักประกันคือ ผู้รับ ประโยชน์ต้องนำสินค้าไปฝากไว้ที่คลังสินค้าของธนาคารพาณิชย์หรือนำใบรับฝากสินค้าไปจำหน่าย ไว้กับธนาคารพาณิชย์ผู้แจ้งเครดิต ซึ่งพร้อมจะจ่ายเงินให้เมื่อผู้รับประโยชน์พร้อมจะส่งสินค้า ซึ่งผู้ รับประโยชน์ต้องให้คำรับรองว่าจะนำเอกสารมายื่นก่อน L/C หมดอายุ ธนาคารพาณิชย์จึงจะมอบ ใบรับฝากสินค้าให้ไปดำเนินการส่งสินค้า ใบรับอาจทำให้รูป T/R ก็ได้ L/C ทั้ง 2 ชนิด ธนาคาร พาณิชย์ผู้แจ้ง L/C จะปฏิบัติตามคำสั่งโดยไม่รับผิดชอบใดๆ ทั้งสิ้น เมื่อผู้รับประโยชน์ส่งสินค้าลง เรือและธนาคารพาณิชย์รับซื้อเอกสารแล้ว จะล้างการเบิกเกินบัญชี และหักบัญชีธนาคารพาณิชย์ผู้ เปิด L/C ส่วนดอกเบี้ยผู้รับประโยชน์ต้องรับภาระ

ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับ L/C

1. ผู้ยื่นคำขอเปิด L/C (Applicant) อาจจะเป็นผู้ซื้อที่แท้จริง หรือเป็นตัวกลางใน การจัดซื้อให้ผู้นำเขารายอื่นที่ไม่มีเครดิตกับธนาคารพาณิชย์
2. ผู้รับประโยชน์ตาม L/C (Beneficiary) อาจจะเป็นผู้ขายที่แท้จริง หรือเป็นตัว กลางในการจัดหาใบสั่งซื้อให้กับผู้ขายรายอื่นที่ไม่มีความสามารถกระทำเองได้
3. ธนาคารพาณิชย์ที่เปิด L/C หรือธนาคารพาณิชย์ที่ออก L/C (Opening Bank or Issuing Bank) เป็นธนาคารพาณิชย์ที่ออกตราสารเพื่อรับรองเครดิตของผู้จัดให้มีการจ่ายเงินคืนให้ แก่ผู้ขายเอง เลยก็ได้ เช่น L/C ภายในประเทศแต่ถ้าหากเป็น L/C ระหว่างประเทศแล้วธนาคาร พาณิชย์ที่เปิด L/C จะส่งผ่านธนาคารพาณิชย์ที่เคย์ค้า (Correspondent Bank) ให้ทำหน้าที่แจ้ง หรือส่งผ่านไปยังผู้ขายอีกทอดหนึ่ง
4. ธนาคารพาณิชย์ที่ทำหน้าที่แจ้งหรือส่ง L/C ไปให้แก่ผู้ขาย (Advising Bank) เป็นธนาคารพาณิชย์ที่ต้องเข้าช่วยสอบ L/C ว่าเปิดมาจากธนาคารพาณิชย์คู่ค้าของตนหรือเปล่า การ

ตรวจสอบหรือ Authentication นี้ ธนาคารพาณิชย์ไม่ต้องเข้าร่วมผิดชอบใด ๆ ในเครดิตของผู้ซื้อ และหรือธนาคารพาณิชย์ที่เปิด L/C หากผู้ซื้อและผู้ขายมีความประสงค์อย่างยิ่งที่จะให้ธนาคารพาณิชย์ที่เปิด L/C ตรงไปยังธนาคารพาณิชย์ที่ผู้ขายเป็นลูกค้าอยู่ แต่ธนาคารพาณิชย์ที่เปิด L/C ไม่สามารถทำเช่นนั้นได้ทั้งนี้เพราะ ไม่เคยเป็น Correspondent Bank กันมาก่อน ธนาคารพาณิชย์ที่เปิด L/C จะใช้วิธีการเปิด L/C ผ่าน Correspondent Bank ของตนเองแล้วร้องขอให้ช่วยแจ้ง L/C ดังกล่าวไปยังธนาคารพาณิชย์ที่ผู้ขายต้องการอีกทอดหนึ่งวิธีการนี้จะทำให้เกิด Advising Bank ขึ้น 2 แห่ง คือ

- ธนาคารพาณิชย์ที่เปิด Correspondent ของธนาคารพาณิชย์ที่เปิด L/C เรียกว่า First Advising Bank
- ธนาคารพาณิชย์ที่ผู้ขายเป็นลูกค้าอยู่จะทำหน้าที่ส่ง L/C ให้ผู้ขายได้รับแจ้ง L/C ให้ผู้ขายอีกทอดหนึ่ง เรียกว่า Second Advising Bank .

5. ธนาคารพาณิชย์ที่ผู้ขายเป็นลูกค้าอยู่จะทำหน้าที่ส่ง L/C ที่ธนาคารพาณิชย์ทางด้านผู้ซื้อเป็นผู้ออก(Confirming Bank) เป็นธนาคารพาณิชย์ที่เพิ่มคำรับรองมักจะเป็นธนาคารพาณิชย์เดียวกับธนาคารพาณิชย์ที่ทำหน้าที่แจ้ง L/C ไปยังผู้ขายนั่นเอง โดยแจ้ง L/C นั้น ไปให้ผู้ขาย พร้อมทั้งให้คำรับรองแก่ผู้ขายไปด้วยว่าจะเข้าร่วมรับผิดชอบใน L/C ฉบับดังกล่าว หากผู้ขายยื่นแสดงเอกสารได้ครบถ้วนถูกต้องตามข้อตกลงและเงื่อนไขที่ระบุลงไว้ใน L/C

6. ธนาคารพาณิชย์ที่ถูกกำหนดให้ทำหน้าที่ซื้อหรือดำเนินการเกี่ยวกับเอกสารที่นำมาขึ้นเงินตามเงื่อนไขใน L/C (Nominated Bank) ซึ่งจะเป็นธนาคารพาณิชย์ที่อำนวยความสะดวกในการรับซื้อเอกสาร(Negotiating Bank)ในที่สุด

7. ธนาคารพาณิชย์ที่ทำหน้าที่ช่วยเหลือแก่ธนาคารพาณิชย์ที่จ่ายเงินซื้อเอกสารของผู้ขายไปก่อน Reimbursing Bank เป็นธนาคารพาณิชย์ที่ทางธนาคารพาณิชย์ผู้เปิด L/C มีบัญชีเงินฝากสกุลเดียวกันกับที่ได้เปิด L/C อยู่ ซึ่งทั้งนี้ ธนาคารพาณิชย์ควรมีหนังสือให้สิทธิเงินคืน (Authorization to Reimburse) แก่ธนาคารพาณิชย์นั้นไว้ล่วงหน้า ว่าจะให้ใช้เงินคืนแก่ธนาคารพาณิชย์ซื้อใด จำนวนเงินเท่าใด ตาม L/C หมายเลขอะไร และออกโดยธนาคารพาณิชย์ เมื่อวันที่ใดเป็นต้น

กระบวนการชำระเงินทางการค้าระหว่างประเทศด้วย L/C

ขั้นตอนและวิธีการมีดังนี้ คือ

ขั้นตอนที่ 1. ผู้ซื้อส่งจดหมายหรือโทรเลขแจ้งหรือโทรสาร หรือ E-mail สอบถามราคา หรือเงื่อนไขต่าง ๆ จากผู้ขาย

ขั้นตอนที่ 2. ผู้ขายจัดส่งใบเสนอราคา Quotation ให้ผู้ซื้อด้วยสื่อคล้ายกัน ผู้ซื้อจะต้องทำการพิจารณาเงื่อนไขและทางเลือกต่าง ๆ ถ้าไม่พอใจให้ต่อรองไปใหม่ เมื่อเป็นที่พอ

ใจผู้ซื้อจะออกใบสั่งซื้อ Purchasing Order ส่งไปยังผู้ขายพร้อมทั้งร้องขอ Proforma Invoice จากผู้ขายเพื่อไว้ใช้เป็นหลักฐานประกอบการเปิด L/C ธนาคารพาณิชย์ การขอเปิด L/C จะใช้เอกสารติดต่อกับขายใด ๆ เป็นหลักฐานประกอบก็ได้ แต่หลักฐานประกอบที่ดีที่สุดควรเป็น เนื่องจากเป็นเอกสารสุดท้ายที่ผู้ขายออกเอง

ขั้นตอนที่ 3. ในกรณีเป็นสินค้าราคาแพง และมีรายละเอียดเฉพาะเกี่ยวกับตัวสินค้าควรมีการทำหนังสือสัญญาซื้อขาย Selling Contract แต่เนื่องจากต้องมีการลงนามกันทั้งสองฝ่าย ซึ่งในทางปฏิบัติแล้วสัญญาไม่ว่าจะเป็นด้วยจดหมาย โทรเลข เทลิกซ์ ใบเสนอราคา ใบสั่งซื้อสินค้าเอกสารใด ๆ ที่เป็นข้อความติดต่อกันระหว่างผู้ซื้อขายเกี่ยวกับตัวสินค้านั้นก็ถือว่าเป็นสัญญาโดยปริยายสามารถนำมาใช้ผูกมัดคู่กรณีทั้งสองฝ่ายได้อยู่แล้ว

ขั้นตอนที่ 4. สำหรับผู้ที่ยังไม่เคยขอลงเงินสินเชื่อเพื่อเปิด L/C จากธนาคารพาณิชย์มาก่อนเลย ควรมีการติดต่อปรึกษา หรือทำการทบทวนธนาคารพาณิชย์ให้พิจารณาเครดิตของตน โดยนำหลักทรัพย์มาวางไว้เป็นประกันเท่าที่ต่องการหนึ่งเพื่อความสะดวกในภายหน้าผู้ซื้อควรขอลงเงินประเภท Trust Receipt ควบไปพร้อมกันด้วย เรื่องทรัพย์สินรีซีพ จะกล่าวในภายหลัง

ผู้ซื้อทำการกรอกคำขอเปิด L/C (Application for Documentary Credit) เป็นคำขอต่อธนาคารพาณิชย์ ซึ่งผู้ซื้อต้องทำการกรอกข้อความให้ครบโดยใช้รายละเอียดจาก Proforma Invoice หรือหลักฐานประกอบใด ๆ ที่มีอยู่ อย่างไรก็ตาม ผู้ซื้อสามารถจะขอคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ธนาคารพาณิชย์ได้ตลอดเวลาอยู่แล้ว

ขั้นตอนที่ 5. ผู้ซื้อนำคำขอเปิด L/C ขึ้นต่อธนาคารพาณิชย์ เจ้าหน้าที่ธนาคารพาณิชย์จะทำการตรวจสอบวงเงินสินเชื่อและผู้มีอำนาจลงนามในคำขอนั้น

ขั้นตอนที่ 6. หลังจากผ่านการตรวจสอบของธนาคารพาณิชย์ ผู้ซื้อจะต้องขอหมายเลข L/C และชื่อของธนาคารพาณิชย์ที่ตั้งใจจะเปิด L/C ผ่านไป (Advising Bank) ผู้ซื้อจะต้องรีบแจ้งรายละเอียดทั้งสองอย่าง ที่ทราบพร้อมทั้งชื่อธนาคารพาณิชย์ที่เปิด (Opening Bank) ให้แก่ผู้ขายทราบ โดยด่วน เพื่อที่ทางผู้ขายจะได้เตรียมตัวรับ L/C และสอบถามไปยังธนาคารพาณิชย์นั้น ๆ ในประเทศของตนได้สะดวกยิ่งขึ้น

ขั้นตอนที่ 7. ธนาคารพาณิชย์ด้านผู้ซื้อจะดำเนินการเปิด L/C แล้วทำการส่งไปให้ผู้ขาย กรณีเป็น L/C ภายในประเทศ ธนาคารพาณิชย์ที่เปิด L/C จะทำหน้าที่แจ้งให้ผู้ขายโดยตรงเลย แต่ถ้าเป็น L/C ระหว่างประเทศธนาคารพาณิชย์ที่เปิด L/C จะเปิดผ่านธนาคารพาณิชย์ภายในประเทศของผู้ขายก่อน แล้วร้องขอให้ธนาคารพาณิชย์นั้นทำการแจ้ง L/C ดังกล่าว ให้ผู้ขาย

ขั้นตอนที่ 8. ธนาคารพาณิชย์ที่เปิด L/C จะเรียกเก็บค่าใช้จ่ายในช่วงนี้ต่อผู้ซื้อ ก่อนซึ่งประกอบด้วยค่าไปรษณียากร ค่าแสตมป์ และค่าธรรมเนียมในการเปิด L/C ก่อนเปิดควรสอบถามอัตราค่าธรรมเนียมแล้วต่อรองกันก่อน

ขั้นตอนที่ 9. เมื่อทางธนาคารพาณิชย์ด้านผู้ขายได้รับ L/C จากทางธนาคารพาณิชย์ ด้านผู้ซื้อจะทำการตรวจสอบ L/C Authentication นั้น ๆ ว่าเป็น L/C ที่ส่งมาจากธนาคารพาณิชย์ที่เคยค้ากัน Correspondent Bank จริงหรือไม่ โดยวิธีตรวจสอบดังนี้คือ ถ้าเป็น L/C ที่ส่งทางไปรษณีย์จะทำการตรวจสอบลายเซ็นผู้รับรองอำนาจของธนาคารพาณิชย์นั้นๆ ถ้าส่งโดยทางอิเล็กทรอนิกส์จะตรวจสอบกับเลขรหัส (Test Number) ที่ได้ทำการตกลงกันไว้ล่วงหน้า หรือหากส่งโดยทางสวิฟท์การ ตรวจสอบจะกระทำโดยระบบอัตโนมัติของศูนย์ขายสวิฟท์ (S.W.I.F.T.) ย่อมาจากคำว่า Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication เมื่อได้ตรวจสอบเรียบร้อยแล้วจะแจ้งไปยังผู้รับประโยชน์ให้มารับหรือจัดส่งให้จนถึงมือผู้รับประโยชน์ก็ได้ ธนาคารพาณิชย์ที่ทำหน้าที่แจ้งจะมีรายได้จากการคิดค่าธรรมเนียมในการแจ้ง Advising Commission ในกรณีที่ L/C มีการร้องขอให้ธนาคารพาณิชย์ทำหน้าที่แจ้งนั้นเพิ่มคำรับรองให้ Adding Confirmation ธนาคารพาณิชย์ที่ทำหน้าที่แจ้งอาจจะเพิ่มข้อความรับรองของ L/C แสดงตนเข้าร่วมผูกพันในการชำระเงินตาม L/C นั้น นอกเหนือจากความผูกพันที่มีอยู่เดิมของธนาคารพาณิชย์ที่เปิด L/C การเพิ่มคำรับรองนี้ธนาคารพาณิชย์ที่เพิ่มคำรับรองจะมีรายได้จากการคิดค่าธรรมเนียมในการเพิ่มคำรับรอง คิดเอากับบุคคลที่ถูกระบุชื่อให้เป็นผู้จ่ายค่าธรรมเนียมนั้น อย่างไรก็ตาม ธนาคารพาณิชย์ที่ทำหน้าที่แจ้งอาจจะไม่เพิ่มคำรับรองให้ก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเครดิตของธนาคารพาณิชย์ที่เปิด L/C ผู้รับประโยชน์พึงระวัง L/C ประเภทหลังด้วยเพราะว่ามีคำว่า Confirm แต่ไม่ได้ Confirm

ขั้นตอนที่ 10. เมื่อผู้ขายได้รับ L/C จะต้องตรวจสอบเงื่อนไขใน L/C เมื่อเห็นว่าถูกต้องตามข้อตกลงและสามารถปฏิบัติได้ก็จะรีบดำเนินการจัดเตรียมสินค้า แต่หากตรวจสอบแล้วเห็นว่า L/C ที่เปิดมาไม่ตรงตามข้อตกลงและไม่สามารถปฏิบัติได้ ต้องรีบทำเอกสารด้วยวิธีเร่งด่วนใด ๆ ไปยังผู้ซื้อเพื่อให้ผู้ซื้อใช้เอกสารนั้นนำไปยื่นคำขอแก้ไข L/C ต่อธนาคารพาณิชย์ของตน หากธนาคารพาณิชย์ได้รับคำขอแก้ไขพร้อมหลักฐานจากผู้ขายจึงจะยอมทำการแก้ไข Amendment ส่งไปตามช่องทางเดิมดังที่เคย ออก L/C ไปแล้ว กรณีที่ข้อตกลงในการส่งมอบสินค้ารวมเอาราคาประกันภัยทางทะเลไว้ด้วย ผู้ขายจะต้องรีบทำสำเนา L/C แจ้งไปยังตัวแทนหรือนายหน้าประกันเพื่อให้ออก Cover Note ซึ่งถือเสมือนเป็นการจองการคุ้มครองภัยไว้เป็นการล่วงหน้า โดยยังไม่เสียค่า Premium แต่อย่างไรก็ตามหากข้อตกลงในการส่งมอบสินค้าไม่รวมค่าประกันภัยทางทะเลไว้ ผู้ซื้อจะต้องเป็นฝ่ายติดต่อบริษัทประกันภัยในประเทศ ของผู้ซื้อเช่นเดียวกับวิธีของผู้ขาย

ขั้นตอนที่ 11. ขณะที่สินค้ารวบรวมใกล้เสร็จ ผู้ขายจะทำการจองระวางพาหนะหรือติดต่อการขนส่งใด ๆ กับ บริษัทตัวแทนขนส่งหรือบริษัทขนส่งโดยตรง ในขั้นนี้ผู้ขายจะต้องกรอก Shipping Particular ให้สมบูรณ์ตามที่ L/C กำหนดไว้ เพราะเอกสารนี้บริษัทขนส่งจะนำไปเป็นหลักฐานในการกรอกเอกสารขนส่ง

ขั้นตอนที่ 12. เมื่อผู้ขายบรรจุสินค้าใกล้เสร็จจะจัดทำบัญชีราคาสินค้า (Invoice) และใบขนสินค้าขาออก (Export Entry) หากสินค้าที่ส่งออกมีมูลค่าเกิน 500,000 บาท ผู้ขายจะต้องจัดทำแบบ ร.ต. 1 ซึ่งประกอบด้วยต้นฉบับสีขาวและสำเนาสีฟ้า ทั้งหมดให้นำยื่นต่อศุลกากรได้โดยตรงไม่จำเป็นต้องยื่นขออนุมัติต่อธนาคารพาณิชย์ (เมื่อศุลกากรตรวจปล่อยสินค้าเรียบร้อยแล้วคืนสำเนา ร.ต.1 สีฟ้า ให้ผู้ส่งออกเก็บไว้เป็นหลักฐานหรือนำไปใช้ประกอบการขอชดเชย/คืนอากรในภายหลังต่อไป)

ขั้นตอนที่ 13. ผู้ขายจะดำเนินการบรรจุหีบห่อตามความต้องการของผู้ซื้อ ถ้าผู้ซื้อไม่ระบุรายละเอียดไว้ให้ ผู้ขายจะยึดหลักประหยัดและปลอดภัย ผู้ขายอาจจะต้องจัดทำรายละเอียดเกี่ยวกับการบรรจุหีบห่อ (Packing List) ถ้าผู้ซื้อได้ร้องขอไว้ใน L/C

ขั้นตอนที่ 14. ผู้ขายจัดส่งสินค้าเข้าระวางเรือหรือจัดส่งให้กับผู้รับขน (ขึ้นอยู่กับข้อตกลง) จะได้รับใบตราส่งสินค้า (Bill of Lading) ครบชุด ถ้าส่งสินค้าทางเครื่องบินจะได้รับ Air Waybill ฉบับที่ 3 เพียง 1 ฉบับ ส่วนฉบับที่ 1 และฉบับที่ 2 จะถูกส่งไปพร้อมสินค้า

ขั้นตอนที่ 15. ถ้าเงื่อนไขในการส่งมอบสินค้าเป็น CIF หรือเงื่อนไขใด ๆ ที่รวมราคา Insurance ไว้ผู้ขายจะต้องแจ้งไปยังตัวแทนประกันภัยสินค้าที่เคยติดต่อ ทั้งนี้บริษัทประกันจะออกกรมธรรม์ประกันภัยทางทะเล (Marine Insurance Policy) มูลค่า 110% ของเงื่อนไขการส่งมอบข้างต้น กรมธรรม์ที่ออกนี้จะต้องลงวันที่ก่อนหรือวันเดียวกับที่ได้มีการนำสินค้าเข้าระวางหรือวันที่ได้จัดส่งสินค้าให้แก่ผู้รับขน หากลงวันที่หลังวันดังกล่าวธนาคารพาณิชย์จะไม่รับซื้อ

ขั้นตอนที่ 16. เป็นธรรมเนียมทางการค้าที่ผู้ขายจะต้องจัดส่งเฉพาะสำเนาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการส่งสินค้า (Non-Negotiable Shipping Documents) ตาม L/C ทุก ๆ อย่างไปให้ทางด้านผู้ซื้อก่อน เพื่อให้ผู้ซื้อทราบถึงการส่งของจะสามารถจัดเตรียมพิธีการนำเข้าไว้ล่วงหน้าได้

ขั้นตอนที่ 17. การยื่นขายเอกสารส่งออกตาม L/C ผู้ขายต้องขอสินเชื่อประเภท Foreign Bill Purchased (FBP) เพื่อไว้อำนวยความสะดวกในการซื้อขายเอกสารส่งออกกับธนาคารพาณิชย์ของตนไว้เป็นการล่วงหน้า เมื่อผู้ขายต้องการขายเอกสาร ผู้ขายจะต้องจัดทำตั๋วแลกเงิน (Bill Of Exchange) หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า Draft ซึ่งโดยปกติแล้วจะมีมูลค่าเท่ากับสินค้าตามบัญชีราคาสินค้า (L/C ที่มีการชำระเงินแบบ Payment มักไม่ต้องการให้ยื่น Draft) ผู้ขายต้องทำการรวบรวม Shipping Documents ตามที่ L/C ได้กำหนดไว้ เช่น B/L, Invoice, Insurance Policy ฯลฯ รวมทั้งต้องกรอกแบบฟอร์ม Request for Negotiation ซึ่งเป็นแบบฟอร์มมาตรฐานที่ธนาคารพาณิชย์พิมพ์ไว้บริการลูกค้าของตน และจะต้องแนบ L/C ต้นฉบับ รวมทั้ง Amendment และใบนำส่งทั้งหลายไว้ด้วย

ขั้นตอนที่ 18. ผู้ขายจะทำการยื่นเอกสารทุกชนิดต่อธนาคารพาณิชย์ที่ระบุชื่อไว้เพื่อทำการขอเงิน (Availment) ซึ่งส่วนมากมักให้ยื่นขายหรือเงินที่ธนาคารพาณิชย์เดียวกับ

ธนาคารพาณิชย์ที่เป็นผู้แจ้ง L/C ประเภทบังคับขายเรียกว่า Restricted L/C และหาก L/C มิได้มีการบังคับให้ไปขายที่ธนาคารพาณิชย์ใดก็ได้ อย่างไรก็ตาม ผู้ขายก็มักจะยื่นเอกสารผ่านทางธนาคารพาณิชย์ที่ตนเป็นลูกค้าอยู่เสมอ หาก L/C นั้นๆ Restrict ที่ธนาคารพาณิชย์ที่ตรวจเอกสารจะรีบแจ้งผู้ขายให้นำเอกสารที่ผิดนั้นกลับไปแก้ไขให้ถูกต้องเสียก่อน หากผู้ขายไม่สามารถแก้ไขได้ธนาคารพาณิชย์ที่รับซื้อเอกสารจะมีแนวทางปฏิบัติในกรณีนี้อยู่ 3 วิธี คือ

18.1 กรณีที่ลูกค้าไม่มีวงเงินซื้อขายเอกสารส่งออก แต่ต้องการใช้เงินอย่างรีบด่วนธนาคารพาณิชย์จะสวิตช์หรือเทเล็กซ์สอบถามธนาคารพาณิชย์ที่เปิด L/C ให้ขอความยินยอมต่อผู้ซื้อเสียก่อนว่าจะยอมรับข้อผิดพลาดดังกล่าวได้หรือไม่ หากผู้ซื้อตกลงยอมเป็นลายลักษณ์อักษรแล้ว ธนาคารพาณิชย์ที่เปิด L/C จะแจ้งกลับไปยังธนาคารพาณิชย์ที่กำลังตรวจเอกสารถึงการยอมรับนั้น โดยทางสวิตช์ หรือเทเล็กซ์เช่นเดียวกับ ธนาคารพาณิชย์ที่กำลังตรวจเอกสารจึงจะยอมซื้อ Negotiation ส่วนค่าสวิตช์หรือเทเล็กซ์จะมีการเรียกเก็บจากผู้ซื้อผู้ขายตามแต่จะระบุ.

18.2 หากลูกค้ารายได้ไม่รีบร้อนในการใช้เงินมากนัก ธนาคารพาณิชย์จะทำหน้าที่เพียงรับฝากเอกสารนั้นเพื่อส่งไปเรียกเก็บผู้ซื้อผ่านทางธนาคารพาณิชย์ที่เปิด L/C โดยจะแสดงข้อผิดพลาดให้เห็นไว้ในใบเอกสาร ต่อเมื่อผู้ซื้อได้ยอมรับเป็นลายลักษณ์อักษรและจ่ายเงินแล้ว ธนาคารพาณิชย์ที่รับฝากเอกสารจึงจะยอมจ่ายเงินให้ผู้ขาย

18.3 กรณีที่เป็นลูกค้าซึ่งมีวงเงินซื้อขายเอกสารส่งออกกับธนาคารพาณิชย์ ธนาคารพาณิชย์จะรับซื้อตัวเอกสารนั้น โดยจ่ายเงินให้แก่ผู้ขายไปก่อน ซึ่งในกรณีนี้ธนาคารพาณิชย์ไทยจะถือว่าผู้ขายได้มี หนังสือค้ำประกันความเสียหาย (Letter of Indemnity/Guarantee) ให้แก่ธนาคารพาณิชย์ไว้แล้ว ซึ่งข้อความค้ำประกันความเสียหายนี้เป็นส่วนหนึ่งของฟอร์ม Request for Negotiation ทำให้ธนาคารพาณิชย์สามารถสงวนสิทธิ์เรียกเงินคืนจากผู้ขาย (Refund) ได้ตลอดเวลา (ธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศจะแยกหนังสือค้ำประกันออกจากคำขอ)

ขั้นตอนที่ 19. ธนาคารพาณิชย์ที่รับซื้อเอกสารจะจัดส่งเอกสารจะจัดส่งเอกสารไปให้ธนาคารพาณิชย์ที่เปิด L/C ตามความประสงค์ที่ระบุลงใน L/C ซึ่งส่วนมากจะระบุให้ส่งเอกสารเป็น 2 เทียว เพื่อป้องกันการสูญหายทั้งหมด เทียวแรกจะเป็นเอกสารต้นฉบับและสำเนาบางส่วน (Original Shipping Documents) เทียวที่สองเป็นเอกสารที่เป็นคู่ฉบับและสำเนาบางส่วน (Duplicate Shipping Documents) ซึ่งเมล์เทียวที่สองนี้มักจะห่างจากเมล์เทียวแรก 1 วัน อย่างไรก็ตามเงื่อนไขของ L/C บางฉบับ อาจกำหนดให้เอกสารเพียงเทียวเดียวก็ยอมได้

ขั้นตอนที่ 20. การชำระเงินระหว่างธนาคารพาณิชย์ (Reimbursement) กรณีที่ธนาคารพาณิชย์เปิด L/C มีบัญชีเงินฝากอยู่ที่ธนาคารพาณิชย์รับซื้อเอกสาร ธนาคารพาณิชย์ที่เปิด L/C มักจะให้อำนาจธนาคารพาณิชย์ที่รับซื้อเอกสารหักบัญชี (Debit Account) ของตนได้ทันทีที่รับซื้อเอกสารนั้น กรณีที่ธนาคารพาณิชย์ที่เปิด L/C มิได้ให้อำนาจธนาคารพาณิชย์ที่รับซื้อตัวหักบัญชีที่มีอยู่ระหว่างกันก็อาจให้อำนาจดำเนินการเรียกเงินคืน (Reimbursement) ได้จาก Reimbursing

Bank หรืออาจมอบหมายให้ธนาคารพาณิชย์ใด . ธนาคารพาณิชย์หนึ่งเป็นผู้ส่งเงินไปให้ธนาคารพาณิชย์ที่รับซื้อเอกสาร (Remit the Proceeds) ในภายหลังก็ได้

ขั้นตอนที่ 21. เมื่อธนาคารพาณิชย์ที่เปิด L/C ได้รับเอกสารต้นฉบับแล้ว หากเอกสารระบุให้จ่ายทันที (Sight) จะแจ้งให้ผู้ซื้อชำระเงิน แต่หากเอกสารระบุให้จ่ายเงินมีกำหนดระยะเวลา (Usance) จะแจ้งให้ผู้ซื้อทำการรับรองตัว ในกรณีที่เอกสารระบุให้จ่ายเงินทันที แต่ผู้ซื้อยังไม่ต้องการจะชำระเงิน หรือ กรณีเอกสารให้จ่ายเงินมีกำหนดระยะเวลา หากผู้ซื้อจะรับเอกสารสิทธิ์ไปดำเนินการออกของ ก่อนผู้ซื้อจะต้องยื่นความจำนงขอสินเชื่อประเภท T/R ต่อธนาคารพาณิชย์ เมื่อธนาคารพาณิชย์อนุมัติแล้ว จะให้ผู้ซื้อทำการรับรองตัวแลกเงินชนิดมีกำหนดระยะเวลาที่ธนาคารพาณิชย์ออกแทนตัว Sight เพื่อวัตถุประสงค์ของการให้กู้ หรือให้รับรองตัวฉบับเดิม หากเป็นตั๋วถึงผู้ซื้อและมีระยะเวลาอยู่แล้ว พร้อมทั้งทำหนังสือ “สัญญาทรัสต์รีซีพ” (Trust Receipt) เรียกกันอย่างย่อว่า T/R ซึ่งเป็นหนังสือที่ผู้ซื้อทำขึ้นเพื่อขอรับเอกสารแสดงสิทธิ์ในสินค้าออกจากธนาคารพาณิชย์ก่อนการชำระเงิน ธนาคารพาณิชย์จะคืนหลักทรัพย์ที่นำมาเป็นหลักประกันใน การขอสินเชื่อพร้อมกับสัญญา T/R ให้แก่ลูกค้า เมื่อลูกค้าได้ปลดหนี้ตาม T/R หมดสิ้นหนึ่ง การขอสินเชื่อประเภท T/R ควรดำเนินการไว้ตั้งแต่ขั้นขอเปิด L/C การรับรองตัว คือ การที่ผู้ซื้อเขียนคำว่า “Accepted” ลงไว้บนด้านหน้าของตั๋วแลกเงิน แล้วลงลายมือชื่อพร้อมประทับตราอย่างใดก็ตาม เพียงลงลายมือชื่อพร้อมประทับตราของผู้จ่ายลงไว้บนด้านหน้าของตั๋วแลกเงินก็สามารถถือได้ว่าเป็นการรับรองแล้ว

ขั้นตอนที่ 22. กรณีที่เอกสารสิทธิ์ในสินค้ายังส่งมาไม่ถึงธนาคารพาณิชย์ของผู้เปิด L/C แต่เรือที่บรรทุกสินค้าได้มาถึงท่าเรือปลายทางแล้ว มีความจำเป็นต้องรับนำสินค้าออกมา ก่อน เพื่อป้องกันการเสียค่าโกดัง ผู้ซื้อสามารถกระทำดังนี้

ขอให้ธนาคารพาณิชย์ที่ออก L/C ลงชื่อในหนังสือรับรองต่อบริษัทเรือ (Letter of Guarantee or Shipping Guarantee) โดยผู้ซื้อสินค้าจะต้องไปขอแบบฟอร์ม Shipping Guarantee ดังกล่าวจากบริษัทเรือนั้น ๆ พร้อมทั้งต้องไปขอแบบฟอร์มคำขอทำ Shipping Guarantee และหนังสือ “สัญญาทรัสต์รีซีพ” (T/R) จากธนาคารพาณิชย์แล้วกรอกแบบฟอร์มทุกชนิดให้เรียบร้อยแนบสำเนาอินวอยซ์สำเนา ใบตราส่งสินค้า (สำเนาเอกสารนี้ผู้ซื้อมักได้มาจากที่ผู้ขายรับจัดส่งมาโดยตรงทางเมลล์ด่วน) ผู้ซื้อจะต้องลงชื่อในเอกสารที่เกี่ยวข้องให้เรียบร้อย ซึ่งธนาคารพาณิชย์จะลงชื่อเข้าคำประกันร่วม ในแบบฟอร์ม Shipping Guarantee นั้นต่อบริษัทเรือ และเมื่อยื่นให้บริษัทเรือได้ตรวจสอบเห็นว่าถูกต้องแล้วบริษัทเรือจะออกใบสั่งปล่อยสินค้า (Delivery Order) เรียกกันอย่างย่อ ๆ ว่า D/O ให้แก่ผู้ซื้อเพื่อนำไปออกของต่อไป กรณีที่สินค้าที่สั่งซื้อถูกส่งมาทางเครื่องบินสินค้าจะถึงสนามบินประเทศผู้ซื้อก่อนที่เอกสารสิทธิ์ในสินค้าจะมาถึงธนาคารพาณิชย์ บริษัทการบินจะแจ้งผู้ซื้อให้ทราบว่าสินค้าได้มาถึงแล้วพร้อมให้ธนาคารพาณิชย์ของตนออก “หนังสือเพื่อรับใบสั่งปล่อยสินค้า” หรือบางธนาคารพาณิชย์ เรียก “จดหมายรับ D/O” จากบริษัทการบิน หลังจากผู้

ชื่อได้รับ D/O จากบริษัทการบินแล้ว จะต้องนำกลับมาให้ธนาคารพาณิชย์ของตนทำการสลักหลังมอบโอนกรรมสิทธิ์ในสินค้าให้ ในการนี้ผู้ซื้อจะต้องทำสัญญาทราสตีซิท (T/R) แนบมา หรือจะเลือกชำระค่าสินค้าตามจำนวนใน L/C ก็ได้

ขั้นตอนที่ 23. เมื่อเรือสินค้าบรรทุกสินค้ามาถึงท่าเรือปลายทาง บริษัทจะแจ้งให้ผู้ซื้อทราบทันที โดยทางไปรษณีย์บัตร หรือจดหมาย หรือโทรศัพท์ ซึ่งอาจจะเป็นเวลาเดียวกับที่ทางธนาคารพาณิชย์ได้รับเอกสารต้นฉบับจากธนาคารพาณิชย์ทางด้านผู้ขายธนาคารพาณิชย์จะแจ้งให้ผู้ซื้อจัดการเรื่องเอกสาร ซึ่งจะต้องชำระเงิน หรือทำหนังสือสัญญาทราสตีซิท และรับรองตัวแล้วแต่กรณี (เช่นที่อธิบายไว้ในข้อ 23) ธนาคารพาณิชย์จึงมอบ ใบตราส่งสินค้าที่ได้ทำการสลักหลังมอบโอนกรรมสิทธิ์ในสินค้าให้เรียบร้อยแล้วพร้อมทั้งมอบเอกสารประกอบต่าง ๆ ตามที่ผู้ขายได้ส่งมาเพื่อป้องกันการเสียเวลาโดยใช่เหตุ ผู้ซื้อควรจะต้องทำการตรวจสอบเอกสารทุกอย่างที่ธนาคารพาณิชย์มอบให้ โดยเฉพาะใบตราส่งนั้นจะต้องมีการสลักหลังเรียบร้อยแล้วเสียก่อน ผู้ซื้อจะต้องนำไปตราส่งไปแลก D/O จากบริษัทเรือเพื่อทำการออกของ แต่ถ้าหากได้มีการออกของมาเรียบร้อยแล้วด้วยวิธีการทำ Shipping Guarantee ผู้ซื้อจะต้องนำไปตราส่งดังกล่าวไปแลก Shipping Guarantee จากบริษัทเรือส่งคืนให้ธนาคารพาณิชย์

ขั้นตอนที่ 24. หลังจากเรือเทียบท่าแล้ว กับต้นเรือจะรายงานต่อเจ้าพนักงานศุลกากรภายใน 24 ชั่วโมง บริษัทเรือจะต้องมอบใบรายการสินค้า (Manifest) และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องให้ศุลกากรให้เรียบร้อยแล้วจึงทำการขนส่งสินค้าขึ้นท่าได้ การขนส่งสินค้าขึ้นท่านั้นเป็นหน้าที่ของบริษัทเรือ ส่วนค่าใช้จ่ายแล้วแต่ข้อตกลง

ขั้นตอนที่ 25. ผู้ซื้อสินค้าจะต้องจัดทำใบขนสินค้า (Import Entry) และแบบ ต.ต.2 โดยขอฟอร์มดังกล่าวจากเจ้าหน้าที่ศุลกากร กรอรายละเอียดสินค้าให้ตรงตามอินวอยซ์ แบบอินวอยซ์นั้นไว้กับใบขนด้วย ในบางกรณีจำเป็นต้องแนบใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า (Certificate of Origin) ไว้ด้วย เพื่อความสะดวกแก่การขอลดหย่อนภาษีสินค้าขาเข้า ถ้าผู้ซื้อไม่สามารถยื่นอินวอยซ์แสดงต่อเจ้าพนักงานศุลกากรแล้ว เจ้าพนักงานศุลกากรจะเปิดหีบออกตรวจ และทำการประเมินภาษีขาเข้าเอง

ขั้นตอนที่ 26. ผู้ส่งสินค้าเข้าต้องไปทำการผ่านขั้นตอนของพิธีการใบขนสินค้าเข้าจนจบกระบวนการเสียก่อน จึงจะได้รับสินค้าออกมาได้ อย่างไรก็ตาม การนำสินค้าที่ผ่านพิธีการต่าง ๆ นั้น หากเป็นผู้ซื้อรายย่อยมักจะมอบหมายให้นายหน้าออกของรับไปทำ เพราะเสียค่าธรรมเนียมในการนี้เพียงเล็กน้อย และผู้ซื้อจะไม่ยุ่งยากมากด้วย แต่หากเป็นผู้ซื้อหรือผู้นำเข้ารายใหญ่จะมีหน่วยงานที่คอยทำหน้าที่ผ่านพิธีการไว้โดยเฉพาะ

วิธีที่ 2 [†] ตัวเรียกเก็บ (Bill for Collection หรือ B/C)

Bill for Collection หรือ ตัวเรียกเก็บ เป็นวิธีการชำระเงินทางการค้าต่างประเทศวิธีหนึ่งที่มีลักษณะคล้ายกับ L/C แต่จะไม่มี L/C ที่เปิดจากธนาคารพาณิชย์ เมื่อผู้ขายส่งสินค้าแล้วก็จะยื่นเอกสารและตัวแลกเงินมาให้ธนาคารพาณิชย์ของผู้ขาย (Remitting Bank) เพื่อส่งไปเรียกเก็บเงินจากผู้ซื้อ ผ่านธนาคารพาณิชย์ของผู้ซื้อ (Collecting Bank) วิธีนี้จะมีความเสี่ยงด้านการชำระเงินมากกว่า L/C เนื่องจากธนาคารพาณิชย์จะไม่รับประกันการจ่ายเงินเหมือนกับ L/C Bills for Collection สามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. Document against acceptance (D/A) คือ Bills for Collection ที่มีเงื่อนไขการชำระเงินเป็นแบบมีระยะเวลา เช่น 30 days sight หรือ 60 days after B/L date เป็นต้น Bills for Collection ชนิดนี้ ผู้ซื้อสามารถนำเอกสารไปออกของได้โดยที่ยังไม่ต้องจ่ายเงินเพียงแต่รับรองตัวเงิน (Acceptance) เท่านั้น

2. Document against payment (D/P) คือ Bills for Collection ที่มีเงื่อนไขการชำระเงินเป็นแบบจ่ายเงินทันที (At sight) Bills for Collection ชนิดนี้ ก่อนที่ผู้ซื้อจะนำเอกสารไปออกของต้องมีการจ่ายเงิน (payment) ให้กับธนาคารพาณิชย์ (Collecting Bank) ก่อน D/P ยังแบ่งเป็น 2 ประเภทคือ

2.1 D/P sight คือ D/P ที่ลูกค้าจะต้องมารับเอกสารที่ธนาคารพาณิชย์ และจ่ายเงินทันทีที่เอกสารมาถึง

2.2 D/P time คือ D/P ที่ให้ระยะเวลาลูกค้าในการมารับเอกสารและจ่ายเงิน เช่น D/P 30 days หมายถึง D/P ที่ธนาคารพาณิชย์จะเก็บเอกสารไว้ 30 วันเพื่อรอลูกค้ามาชำระเงินและรับเอกสาร เป็นต้น

บุคคลที่เกี่ยวข้องกับตัวเรียกเก็บผ่านธนาคารพาณิชย์

1. Drawer หรือ Principal คือ ผู้ขายที่ออกตัวแลกเงินและเอกสารส่งไปเรียกเก็บเงินผ่านธนาคารพาณิชย์

2. Remitting Bank คือ ธนาคารพาณิชย์ที่ผู้ขายไว้ใจให้ทำหน้าที่ส่งเอกสารไปเรียกเก็บผ่านธนาคารพาณิชย์ของผู้ซื้อ

3. Collecting Bank หรือ Presenting Bank คือ ธนาคารพาณิชย์ของผู้ซื้อ ซึ่งทำหน้าที่เรียกเก็บเงินจากผู้ซื้อหรือยื่นตัวให้ผู้ซื้อรับรองก่อนมอบเอกสารแล้วเรียกเก็บเงินเมื่อครบกำหนด

4. Drawee คือ ผู้ซื้อที่ต้องจ่ายเงินตามตัวแลกเงินที่ส่งมาเรียกเก็บ

กระบวนการติดต่อซื้อขายเบื้องต้นนั้นจะเหมือนกันกับวิธีการค้าด้วยเกณฑ์อื่นๆ ต่อเมื่อผู้ซื้อพอใจสินค้าที่เสนอมาและออกใบสั่งซื้อ (Order) หรือทำสัญญาซื้อขาย (Selling Contract) แล้วร้องขอให้ผู้ขายจัดส่งสินค้ามาให้ตน ผู้ขายเมื่อได้รับเพียงใบสั่งซื้อก็ถือว่าพอใจในการสั่งซื้อแล้ว จะเตรียมผลิตหรือรวบรวมสินค้าขณะที่สินค้ารวบรวมใกล้เสร็จผู้ขายจะทำการจองระวาง หรือติดต่อการขนส่งใด ๆ ใดโดยผู้ขายจะต้องกรอก Shipping Particular เพื่อให้บริษัทขนส่งออกใบตราส่งสินค้าระบุผู้รับมอบสิทธิ์ในสินค้า (Consignee) เป็นธนาคารพาณิชย์ของผู้ซื้อ กรณีร้องขอให้ใบตราส่งระบุ Consignee เป็น To Order of Shipper หรือบุคคลอื่นใด ภายหลังเมื่อรับใบตราส่งมาแล้วบุคคลนั้นๆ ต้องทำการสลักหลังโอนสิทธิ์ให้ธนาคารพาณิชย์ของตนหรือธนาคารพาณิชย์ของผู้ซื้อเสียก่อน หลักการนี้เหมือนกับการค้าด้วย L/C ทั้งนี้ เพื่อให้ธนาคารพาณิชย์มีความมั่นใจในการเรียกเก็บเงินนั่นเอง เมื่อผู้ขายบรรจุสินค้าใกล้เสร็จ จะจัดทำบัญชีราคาสินค้า (Invoice) จำนวนหนึ่งเพื่อให้ประกอบใบขนสินค้าขาออก หากสินค้าที่ส่งออกมีมูลค่าเกิน 500,000 บาท ผู้ส่งออกจะต้องจัดทำแบบ ธ.ต.1 ซึ่งประกอบไปด้วยต้นฉบับสีขาวและสำเนาสีฟ้าทั้งหมดให้นำไปยื่นต่อศุลกากรได้โดยตรงไม่จำเป็นต้องยื่นขออนุมัติต่อธนาคารพาณิชย์ หลังจากผ่านพิธีการศุลกากรเรียบร้อยแล้วผู้ขายจะทำการส่งสินค้า เมื่อส่งสินค้าจะได้รับใบตราส่งเหมือนที่ได้ระบุไว้ในใบจองระวาง เอกสารตามที่ได้ตกลงกันไว้ จัดทำ Bill of Exchange และ Application ซึ่งมีคำสั่งเรียกเก็บระบุไว้ นำไปยื่นให้ธนาคารพาณิชย์ของตนทำการจัดส่งไปเรียกเก็บผ่านธนาคารพาณิชย์ของผู้ซื้อ ผู้ขายที่มีวงเงินสินเชื่อ อาจดัดแปลงโดยร้องขอธนาคารพาณิชย์ของตนให้ทำการรับซื้อตัวนั้นไว้ก่อนส่งไปเรียกเก็บ โดยธนาคารพาณิชย์ให้ระยะเวลาปลอดดอกเบี้ย 7 วัน หรือถ้าไม่ดัดแปลงแต่ต้องการปล่อยไปตามเกณฑ์ก็จะใช้การร้องขอให้ส่งตัวใบเรียกเก็บก่อน ต่อเมื่อครบกำหนดชำระเงินตามข้อตกลงผู้ซื้อจะติดต่อธนาคารพาณิชย์ของตนเพื่อขอส่งเงิน (Remittance) ไปให้ผู้ขาย และเมื่อธนาคารพาณิชย์ผู้ขายได้รับชำระเงินแล้วผู้ขายจึงขอรับเงินนั้น ธนาคารพาณิชย์ของผู้ขายมักจะตรวจสอบเอกสารนั้นอย่างคร่าว ๆ ให้สอดคล้องซึ่งกันและกันโดยใช้ความระมัดระวังพอสมควร โดยไม่คำนึงถึงรายละเอียดมากนัก ทั้งนี้ เพราะระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับตัวเรียกเก็บ (Uniform Rules for Collection) ของสภาหอการค้าระหว่างประเทศ กำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ตรวจสอบเอกสารที่ได้รับว่าถูกต้องกันกับคำสั่งเรียกเก็บที่ผู้ขายทำขึ้นมาหรือไม่ หากเห็นว่าไม่มีเอกสารใดขาดหายไป (Missing) จะต้องแจ้งให้ผู้ขายทราบโดยรีบด่วน อย่างไรก็ตาม กรณีที่ธนาคารพาณิชย์เข้าไปรับซื้อ เพราะเห็นแก่เครดิตของลูกค้าก็ควรตรวจสอบบ้าง เพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายกับธนาคารพาณิชย์ เช่น การสลักหลังใบตราส่ง ควรสลักหลังให้ธนาคารพาณิชย์เรียกเก็บกรมธรรม์ควรมีการสลักหลังลอยหรือมอบอำนาจให้ทางด้านผู้ซื้อแล้ว ตัวแลกเงินควรส่งจ่ายเอากับผู้ซื้อ Incoterms สอดคล้องกับค่า Freight หรือไม่ จำนวนเงินใน Invoice ตรงกันกับในตัวแลกเงินหรือไม่ เป็นต้น หลังจากนั้นธนาคารพาณิชย์ของผู้ขายจะทำคำสั่งให้เรียกเก็บ (Collection Order) ใดๆอย่างหนึ่งขึ้นอยู่กับประเภทของการเรียกเก็บที่ระบุไว้ในตัวนั้นๆ

วิธีที่ 3 เงินโอน (Remittance)

การซื้อขายโดยวิธีนี้ผู้ขายจะจัดส่งสินค้าและส่งออกเอกสารไปยังผู้ซื้อเพื่อเรียกเก็บเงินโดยตรง ผู้ซื้อจะติดต่อธนาคารพาณิชย์ของตนจัดส่งเงินมาให้โดยอาจส่งเงินมาก่อนหรือหลังจากการส่งสินค้า การโอนเงินสามารถแบ่งเป็น 2 วิธี ตามลักษณะการ โอนเงินก่อนหรือหลังการส่งสินค้า

- ก. การซื้อขายสินค้าด้วยวิธีเงินเชื่อ หรือเรียกเก็บโดยตรง (Open Account)
- ข. การซื้อขายด้วยวิธีการชำระเงินล่วงหน้า (Advance Payment OR Cash with Order)

ก. การซื้อขายสินค้าด้วยวิธีเงินเชื่อหรือเรียกเก็บโดยตรง (Open Account)

การติดต่อซื้อขายวิธีนี้จะเริ่มกระบวนการคล้ายกับวิธีตัวเรียกเก็บผ่านธนาคารพาณิชย์ หรือ B/L ที่ได้ศึกษามาในต้นบทนี้ นั่นคือ เมื่อผู้ซื้อมีใบสั่งซื้อไปยังผู้ขาย ผู้ขายจะถือว่ากระบวนการสั่งซื้อเป็นอันสมบูรณ์แล้วและจะจัดเตรียมสินค้าให้ ส่วนที่ต่างกันคือ ขณะจอร์วางยานพาหนะจะสั่งให้บริษัทขนส่งออกใบตราส่งสินค้าชนิดมอบโอนสิทธิ์ให้แก่ผู้ซื้อโดยตรงเลย หรือมอบโอนสิทธิ์ให้แก่ตนเองซึ่งเป็นผู้ส่งก่อน (To Order of Shipper)

ผู้ขายจะจัดทำแบบ ธ.ด.1 พร้อมใบขนสินค้าขาออกเพื่อผ่านพิธีการศุลกากรและส่งออกสินค้าออก หลังจากรับใบตราส่งแล้วจะสลักหลังโอนสิทธิ์ให้ผู้ซื้อ ต่อจากนั้นจะทำการรวบรวมเอกสารเท่าที่ตกลงกันได้ ส่งไปเรียกเก็บโดยตรงยังผู้ซื้อ บางกรณีผู้ขายอาจจะออกตั๋วแลกเงินด้วย หากผู้ซื้อต้องการ หรือผู้ขายต้องการจะนำตั๋วแลกเงินนั้นไปใช้ประโยชน์ หรือขายลดตั๋วแลกเงินนั้น

เมื่อผู้ซื้อได้รับเอกสารที่ส่งโดยตรงมาให้ และในเอกสารสิทธิ์ก็มอบสิทธิ์ในสินค้าให้กับตนผู้ซื้อจึงไม่จำเป็นต้องพึ่งธนาคารพาณิชย์ในการสลักหลังให้แล้ว เพียงแต่จัดทำแบบ ธ.ด.2 พร้อมใบขนสินค้าเข้าเพื่อผ่านพิธีการศุลกากร เมื่อครบกำหนดชำระเงินตามข้อตกลง ผู้ซื้อจะต้องติดต่อธนาคารพาณิชย์ขอส่งเงิน (Remittance) ไปให้ผู้ขาย

การซื้อขายด้วยวิธีนี้เหมาะสำหรับกรณีที่ผู้ซื้อผู้ขายมีการติดต่อกันมาเป็นเวลานานแล้ว หรือเป็นบริษัทในเครือและกระทำการซื้อขายกันอย่างสม่ำเสมอ บางครั้งมีการหักกลบบทนี้จากบัญชีที่เปิดไว้ เพราะต่างฝ่ายต่างก็ซื้อซึ่งกันและกัน การขายด้วยเงินเชื่อนี้ผู้ขายจะเป็นฝ่ายเสียเปรียบและเสี่ยงมาก เพราะต้องเป็นฝ่ายส่งสินค้าไปให้ผู้ซื้อก่อน ทั้งยังต้องส่งมอบเอกสารสิทธิ์ในสินค้าให้กับผู้ซื้อโดยตรงอีกด้วย ที่สำคัญคือผู้ซื้อชอบที่จะหน่วงเหนี่ยวเวลาจ่ายเงินให้ช้าออกไปเสมอ จนทำให้ผู้ขายมีลูกหนี้แทนที่จะมีเงินสดหมุนเวียน

เพื่อแก้ปัญหาค่าความเสี่ยงและข้อเสียเปรียบต่าง ๆ ข้างต้น ผู้ขายหรือผู้ส่งออกในปัจจุบันหันมาใช้วิธี Open Account โดยขายเอกสารผ่านบริษัท Factoring

Factoring คือการได้เงินสดมาจากการขายลูกหนี้ทางการค้าให้กับบริษัทที่ปล่อยสินเชื่อระยะสั้นซึ่งเป็นบริษัทที่อยู่ในเครือของ Factor Chain International (FCI) บริษัท Factoring จะมีราย

ได้จากค่า Discount (อัตราใกล้เคียงกับ O/D) และค่า Commission (ประมาณ 1 – 2 เปอร์เซ็นต์) ซึ่งไม่แน่นอนทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น จำนวนเงิน คุณภาพของตัวผู้กู้เอง เป็นต้น บริษัท Factoring มีการให้บริการแบบไม่ไต่เบี่ยคืน และบริการแบบไต่เบี่ยคืน หากผู้ซื้อไม่จ่ายเงิน บริษัท Factoring นั้นจะมีการเปิดบริการทั้งทางด้านประเทศของผู้ส่งออกเอง (Export Factor) และเปิดใจให้บริการทางด้านประเทศของผู้นำเข้า (Import Factor) อีกด้วย

สำหรับขั้นตอนและวิธีการทำ Factoring ท่านที่สนใจสามารถศึกษาข้อมูลได้จาก บริษัท Factoring หรือหน่วยงาน Factoring ในธนาคารพาณิชย์)

ข. การซื้อขายด้วยวิธีการชำระเงินล่วงหน้า (Advance Payment of Cash with Order)

กระบวนการติดต่อซื้อขายเบื้องต้นนั้นจะเหมือนกับวิธีการอื่น ๆ เช่น ผู้ซื้อจะมีใบสั่งซื้อ (Order) ไปยังผู้ขายเพื่อร้องขอให้ผู้ขายช่วยจัดส่ง Proforma Invoice หรือ ทำ Contract ร่วมกัน Proforma Invoice หรือ Contract นี้ เมื่อผู้ซื้อได้รับมาแล้วจะนำไปใช้เป็นหลักฐานประกอบการขอซื้อเงินที่ธนาคารพาณิชย์ของตน โดยการยื่นแสดง Proforma Invoice หรือหนังสือติดต่อใด ๆ จากผู้ขายเป็นหลักฐาน

เมื่อธนาคารพาณิชย์ได้ตรวจสอบหลักฐานแล้วจะทำการส่งเงิน (Remittance) ไปยังธนาคารพาณิชย์ผู้ขายตามคำสั่งที่ผู้ซื้อต้องการ เช่น ส่งเงินเป็น Draft หรือ Telex หรือ SWIFT เป็นต้น ธนาคารพาณิชย์ผู้ขายจะรีบติดต่อผู้ขายมารับเงิน

ผู้ขายจะนำเงินที่ได้รับมานั้นไปทำการจัดเตรียมสินค้าให้ผู้ซื้อ ส่วนการจองระวางเรือ และเขียน Shipping Particulars นั้นจะมีการ Consign สินค้าให้แก่ผู้ซื้อได้เลย เมื่อบรรจุสินค้าเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้ขายจะจัดทำแบบ ธ.ค.1 พร้อมใบขนสินค้าขาออกยื่นต่อศุลกากร

หลังจากส่งสินค้าแล้วผู้ขายจะต้องส่งเอกสารทั้งหมดไปให้แก่ผู้ซื้อโดยตรง ส่วนผู้ซื้อเมื่อได้รับเอกสารแล้วไม่ต้องนำเอกสารสิทธิ์ใดๆ ไปให้ธนาคารพาณิชย์สัถ์หลัง ทั้งนี้เพราะผู้ซื้อมีสิทธิ์ในสินค้าโดยสมบูรณ์อยู่แล้วจึงสามารถนำเอกสารสิทธิ์ไปแลก D/O จากตัวแทนบริษัทขนส่งได้โดยตรง ผู้ซื้อจะต้องจัดทำ ธ.ค.2 พร้อมใบขนสินค้าขาเข้า เพื่อนำไปใช้ประกอบการในพิธีการศุลกากร เมื่อเสร็จจากพิธีการแล้ว ผู้ซื้อจะนำ D/O ไปออกจากคลังสินค้าได้ต่อไป

การซื้อขายด้วยการชำระเงินล่วงหน้านี้ฝ่ายผู้ขายจะเป็นฝ่ายได้เปรียบผู้ซื้อเพราะได้รับชำระเงินล่วงหน้า หากผู้ขายรายใดไม่น่าเชื่อถือผู้ซื้อก็ไม่ควรพิจารณาค้าขายด้วยระบบนี้เป็นอันขาด เพราะผู้ซื้ออาจจะต้องเสี่ยงเป็นอย่างมากกับการที่จะไม่ได้รับสินค้า อย่างไรก็ตามวิธีชำระล่วงหน้าอาจถูกนำไปประยุกต์ใช้เป็นการชำระล่วงหน้าเพียงบางส่วนร่วมกับการชำระเงินวิธีอื่น ๆ ก็ย่อมได้

สำหรับการส่งเงิน (Remittance) ทางการค้าด้วย Bill for Collection หรือ Open Account หรือ Advance Payment ก็ตาม ผู้ซื้อและผู้ขายจะต้องไปติดต่อการส่งเงินหรือรับเงินได้ทีส่วน Remittance ของฝ่ายการต่างประเทศของแต่ละธนาคารพาณิชย์ คำสั่งให้ธนาคารพาณิชย์โอนเงินสามารถกระทำได้หลายวิธี ดังนี้

1. โอนเงินทางสวิฟท์ (SWIFT Transfer)
2. โอนเงินทางโทรพิมพ์ (Telex Transfer)
3. โอนเงินทางโทรเลข (Cable Transfer)
4. โอนเงินทางครีฟท์ (Demand Draft Transfer)
5. อื่น ๆ ซึ่งไม่เป็นที่นิยม เช่น Mail Transfer

การโอนเงินที่ใช้ SWIFT, Telex และ Cable นั้นธนาคารพาณิชย์ผู้โอนจะส่งเงินไปเข้าบัญชีเพื่อคลุมคำสั่งโอน (Cover) ให้แก่ธนาคารพาณิชย์ผู้รับโอนพร้อมๆ กันกับคำสั่งโอน ฉะนั้นผู้ขายจึงสามารถได้รับชำระเงินโดยรวดเร็ว และได้อัตราแลกเปลี่ยนประเภท T.T ซึ่งเป็นอัตราที่สูงกว่า ส่วนการโอนเงินทาง Draft ถึงแม้ธนาคารพาณิชย์ผู้โอนจะส่งเงินเข้าบัญชีธนาคารพาณิชย์ผู้รับโอนแล้วก็ตาม แต่ก็ถือว่าอาจจะยังไม่ส่งเงินเข้าบัญชีให้ธนาคารพาณิชย์ผู้รับโอนก็เป็นได้ ฉะนั้นผู้ขายแม้ว่าจะได้รับ Draft แล้ว หาก Draft ไม่ได้ตั้งใจจะให้ขึ้นเงินกับธนาคารพาณิชย์ในประเทศผู้รับแล้ว ก็ยังได้รับชำระเงินช้าเพราะ Draft จะต้องผ่านกระบวนการตรวจสอบกลับไปเรียกเก็บเสียก่อน จึงจะได้รับชำระเงินในอัตราแลกเปลี่ยนที่เท่าเทียมกันกับระบบประเภทเร่งด่วนทั้งหลาย สำหรับลูกค้าผู้รับโอน Draft ประเภทที่ระบุผู้จ่ายเงินเป็นธนาคารพาณิชย์เดียวกับธนาคารพาณิชย์ที่ไปขึ้นเงินหรือหากมีวงเงินสินเชื่อประเภทนี้อยู่ก็สามารถที่จะขาย Draft นั้นได้ทันที แต่ได้อัตราแลกเปลี่ยนประเภท Sight Bill ซึ่งต่ำกว่าประเภท T.T

ผู้ต้องการ โอนเงินค่าสินค้าจะต้องไปยื่นแสดงความจำนงค์โดยกรอกคำขอโอนเงิน (Application for Money Transfer) ที่ธนาคารพาณิชย์ คำขอนี้อาจใช้วิธีเขียนหรือพิมพ์ก็ได้ แต่ส่วนที่คิดว่าเป็นสาระสำคัญก็ควรจะใช้วิธีพิมพ์ หรือพยายามเขียนด้วยตัวบรรจง

บริการธุรกรรมด้านการค้าระหว่างประเทศของธนาคารพาณิชย์

บริการด้านการค้าระหว่างประเทศที่ธนาคารพาณิชย์ให้บริการแก่ลูกค้าของตนโดยทั่วไปประกอบด้วย บริการด้านสินค้าเข้า (Import) บริการด้านสินค้าออก (Export) บริการสินเชื่อการค้าระหว่างประเทศ และบริการการซื้อขายเงินตราต่างประเทศ ไว้คอยให้บริการแก่ผู้นำเข้าและผู้ส่งออกโดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

บริการด้านสินค้าเข้า

บริการที่ 1 บริการการเปิดเลตเตอร์ออฟเครดิต (Opening L/C) ใน

การเปิดL/Cธนาคารพาณิชย์จะทำหน้าที่เป็น Issuing Bank หรือ Opening Bank ธนาคารพาณิชย์จะทำการเปิดL/C ตามคำสั่งของลูกค้าไปยังผู้รับผลประโยชน์ตามที่ลูกค้าต้องการ โดยลูกค้าที่มีความประสงค์ในการเปิดL/C จะต้องมากรอกแบบฟอร์มใบคำขอเปิดL/C (Application from Opening L/C) ที่ธนาคารพาณิชย์ และเนื่องจากการเปิดL/C ธนาคารพาณิชย์จะเป็นผู้ค้ำประกันในการจ่ายเงิน ดังนั้นธนาคารพาณิชย์จะถือว่าL/Cเป็นสินเชื่อประเภทหนึ่ง ซึ่งลูกค้าจะต้องมีหลักประกันกับธนาคารพาณิชย์ในการเปิดL/C

เอกสารที่ลูกค้าต้องเตรียมในการขอเปิดL/C มีดังนี้

1. ใบคำขอเปิดL/C เป็นแบบฟอร์มของธนาคารพาณิชย์ซึ่งลูกค้าต้องกรอกข้อความให้สอดคล้องตรงกับเอกสารที่ยื่น และต้องลงนามประทับตรา โดยผู้มีอำนาจลงนาม หากมีการแก้ไขข้อความต้องมีการลงนามประทับตราด้วย
2. ใบเสนอราคาสินค้า (Proforma Invoice) เอกสารต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับผู้ขาย คือ ชื่อ ที่อยู่ พร้อมเงื่อนไขการชำระเงินและรายละเอียดสินค้า นอกจาก Proforma Invoice แล้วอาจจะใช้หลักฐานอื่นก็ได้ ได้แก่ ใบสั่งซื้อสินค้า (Purchased Order) สัญญาซื้อขาย (Selling Contract) หรือสำเนาโทรเลขจากผู้ขาย
3. หลักฐานอื่นๆ ในกรณีที่มีการเปิดL/C ต้องมีการขออนุญาตธนาคารแห่งประเทศไทย เช่น สำเนาใบอนุญาตนำเข้าสินค้าบางชนิด

เมื่อธนาคารพาณิชย์ได้รับเอกสารต่างๆ ในการเปิดL/C (Application form และ Proforma Invoice) ครบถ้วนเรียบร้อยแล้ว ธนาคารพาณิชย์ก็จะนำเอกสารมาจัดทำ L/C ซึ่งเรียกว่า การเปิดL/C (open L/C) แล้วส่งไปยังธนาคารพาณิชย์ของประเทศผู้ขาย และธนาคารพาณิชย์นี้จะถูกเรียกว่า ธนาคารผู้แจ้งL/C (Advising Bank) การพิจารณาเลือก Advising Bank มีหลักเกณฑ์ ดังนี้คือ

- ใกล้ผู้ขายมากที่สุด
- เลือกตามคำสั่งของลูกค้า
- เลือกตามนโยบายของธนาคารพาณิชย์ เช่น Business Allocation

หากL/C มีการขอให้ Add Confirm ต้องพิจารณาหาธนาคารพาณิชย์ที่ธนาคารพาณิชย์มีวงเงินด้วย ใกล้ผู้ขายมากที่สุด เพราะตาม UCP ธนาคารพาณิชย์ตัวแทนที่ให้แจ้งL/C ไปยังผู้ขายมีสิทธิจะไม่ Confirm ก็ได้โดยเฉพาะถ้าเราไม่มีวงเงินกับธนาคารพาณิชย์นั้น ดังนั้นการเลือกธนาคารพาณิชย์ที่ให้ Add Confirm ต้องระวัง เพราะอาจทำให้ลูกค้าเสียเวลาได้

ในการเปิดL/C จะต้องระบุชัดเจนถึงวิธีการชำระเงินว่ามีเงื่อนไขอย่างไร ชำระโดยวิธีอะไร ดังนั้นL/C ต้องระบุเงื่อนไขการชำระเงินว่า Available By

1. By Payment คือ L/C ที่มีเงื่อนไขการชำระเงินเป็น Sight ตาม UCP ต้องระบุธนาคารพาณิชย์ที่เป็นผู้รับอำนาจให้จ่ายเงินตามL/C ส่วนใหญ่จะเป็น Advising Bank หรือ Confirming Bank

2. By Acceptance คือ L/C ที่มีเงื่อนไขการชำระเงินเป็น Time และต้องระบุธนาคารพาณิชย์เช่นกัน ดังนั้นส่วนใหญ่จึงเป็น Advising Bank หรือ Confirming Bank

3. By Negotiation คือ L/C ที่มีเงื่อนไขการชำระเงินเป็น Sight & Time สามารถ Negotiate ที่ธนาคารพาณิชย์ใดก็ได้

เมื่อมีคำสั่งว่า L/C นี้มีเงื่อนไขการชำระเงินอย่างไรแล้ว ก็ต้องมีคำสั่งอีกว่า จะไปขึ้นเงินได้ที่ไหน ธนาคารพาณิชย์ที่จะไปขึ้นเงินตามL/C คือธนาคารพาณิชย์ของผู้ขายที่ผู้ขายนำเอกสารตามL/Cไปขึ้น ธนาคารพาณิชย์นี้จะถูกเรียกว่า Negotiating Bank เงื่อนไขการนำไปขึ้นเงินตามL/Cมี 2 วิธี คือ

1. Reimbursement คือ การที่ธนาคารพาณิชย์ผู้เปิดL/Cแต่งตั้งธนาคารพาณิชย์อีกธนาคารพาณิชย์หนึ่งเป็นผู้จ่ายเงินแทน (Reimbursing Bank) โดยปกติจะต้องเป็นธนาคารพาณิชย์ที่ธนาคารพาณิชย์ผู้เปิดL/Cนั้นฝากเงินไว้ ตัวอย่างเช่นธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ทำการเปิดL/Cเป็นสกุลเงิน USD ไปยังประเทศญี่ปุ่นและธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) มีบัญชีเงินฝากสกุลเงิน USD อยู่ที่ Bank of America ก็อาจจะระบุในL/Cให้ธนาคารในประเทศญี่ปุ่นไปขึ้นเงินที่ Bank of America ก็ได้ ในที่นี้ Bank of Americaจะทำหน้าที่เป็น Reimbursing Bank

2. Remit คือ การที่ Issuing Bank ไม่ได้แจ้งว่าให้ไปขึ้นเงินที่ไหนแต่จะให้ Negotiating Bank ระบุว่าจะให้ Issuing Bank จ่ายเงินโดยวิธีใด

เมื่อL/C เปิดไปเรียบร้อยแล้ว Advising Bank จะมอบL/Cให้กับผู้ขาย เมื่อผู้ขายตรวจสอบL/Cแล้วเห็นว่า เป็นไปตามเงื่อนไขที่ตกลงไว้กับผู้ซื้อ ก็จะส่งสินค้ามาให้ให้ผู้ซื้อ หลังจากนั้นจะรวบรวมเอกสารตามที่ระบุในL/Cไปยื่นให้กับธนาคารพาณิชย์ของตน (Negotiating Bank) เพื่อส่งมาเรียกเก็บเงินจาก Issuing Bank เมื่อ Issuing Bank ได้รับเอกสารจะตรวจเอกสารก่อน หากมีข้อผิดพลาดจะแจ้งกลับไปยัง Negotiating Bank และอาจจะปฏิเสธไม่รับเอกสาร หรือขอให้แก้ไขเอกสารก็ได้โดยจะเป็นไปตามความยินยอมของผู้ซื้อ ถ้าหากเอกสารถูกต้อง Issuing Bank จะต้องชำระเงินให้กับ Negotiating Bank ตามที่ระบุในL/C และผู้ซื้อต้องชำระเงินให้กับ Issuing Bank จึงจะสามารถรับเอกสารจาก Issuing bank ที่เรียกว่า Import Bills under L/C เพื่อนำ

ไปปรับสินค้าได้ หากผู้ซื้อไม่สามารถชำระเงินก็ต้องขอทำสินเชื่อกับธนาคารพาณิชย์ ซึ่งเรียกว่า Import Financing

บริการที่ 2 การค้ำประกันการออกของ (Shipping Guarantee)

ในกรณีปกติของ L/C ลูกค้าหรือ Applicant จะมารับเอกสารสิทธิ หรือ Import Bills under L/C จากธนาคารพาณิชย์แล้วจึงนำเอกสารสิทธิไปปรับสินค้าที่บริษัทเรือ หรือสายการบิน แต่ในบางครั้ง สินค้าที่ส่งมาจะเดินทางมาถึงก่อนเอกสาร เช่นการขนส่งทางอากาศ สินค้าจะเดินทางมาถึงก่อนเอกสารเสมอ และ Applicant ต้องการนำสินค้าออกมาก่อน อาจเนื่องมาจากความต้องการใช้สินค้าที่สั่งซื้อ หรือต้องการลดภาระค่าเช่าโกดัง ในกรณีนี้ธนาคารพาณิชย์จะออกหนังสือค้ำประกัน ให้ลูกค้านำไปยื่นให้บริษัทเรือหรือสายการบิน เพื่อขอรับใบขนสินค้า เมื่อได้ใบขนสินค้าแล้วก็จะนำมาให้ธนาคารพาณิชย์ทำการสลักหลังมอบอำนาจให้ลูกค้านำไปปรับสินค้าต่อไป

เมื่อธนาคารพาณิชย์ออกหนังสือค้ำประกันไปแล้ว ธนาคารพาณิชย์ก็จะมีภาระผูกพันกับการออกหนังสือ และลูกค้าก็จะมีภาระผูกพันกับธนาคารพาณิชย์ในการรับสินค้าไป ภาระผูกพันจะหมดไป ก็ต่อเมื่อมีเอกสารสิทธิ (Import Bills Under L/C) เข้ามา และธนาคารพาณิชย์ส่ง Import Bills Under L/C ให้กับลูกค้า และลูกค้านำไปมอบให้กับบริษัทขนส่ง และบริษัทขนส่งจะคืนหนังสือค้ำประกันมาให้กับลูกค้า และลูกค้าก็จะนำหนังสือดังกล่าวมาคืนให้กับธนาคารพาณิชย์ต่อไป การออกหนังสือค้ำประกันจากธนาคารพาณิชย์ในกรณีนี้เรียกว่า Shipping Guarantee

บริการที่ 3 ตัวเรียกเก็บสินค้าเข้า (Import Bills for Collection) ในกรณีนี้

ธนาคารพาณิชย์จะทำหน้าที่เป็น Collecting Bank ซึ่งจะทำหน้าที่รับเอกสารจาก Remitting Bank เพื่อส่งมอบให้กับผู้ซื้อ เมื่อ Collecting Bank ได้รับเอกสารแล้วก็จะทำการแจ้งให้ผู้ซื้อมารับเอกสาร เพื่อนำเอกสารไปปรับสินค้าซึ่งผู้ซื้อจะต้องทำการชำระเงินในกรณีที่เป็นตัวที่มี term การจ่ายเงินเป็น D/P หรือทำการรับรองตัวกรณีเป็น D/A เมื่อ Collecting Bank ได้รับเงินจากผู้ซื้อแล้วก็จะทำการโอนเงินตามคำสั่งของ Remitting Bank ต่อไป ในบางกรณี Collecting Bank อาจจะให้เครดิตแก่ผู้ซื้อ โดยรับสินค้าไปก่อนแล้วจ่ายเงินทีหลังซึ่งก็เป็นการให้สินเชื่อประเภท import financing อย่างหนึ่ง

บริการที่ 4 เงินโอนขาเข้า (Inward Remittance) บริการด้านเงินโอน หมายถึง

บริการที่ธนาคารพาณิชย์ให้แก่ลูกค้าเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้า ที่จะส่งเงินจากประเทศไทยไปยังจุดหมายปลายทาง ในต่างประเทศ หรือบริการในด้านการรับเงินที่โอนมาจากต่างประเทศให้กับลูกค้า

บริการด้านโอนเงินทั้ง 2 ทางดังกล่าว ทำได้ 4 วิธี ดังนี้

1. การโอนเงินทางครีฟท์
2. การโอนเงินทางไปรษณีย์
3. การโอนเงินทาง TELEX หรือทางโทรพิมพ์
4. การโอนเงินทาง SWIFT

การโอนเงินทางครีฟท์ หมายถึง การที่ผู้ส่งเงินจากต่างประเทศมี ความประสงค์ จะส่งเงินมาให้ผู้รับเงินในประเทศไทย โดยผู้ส่งเงินจะไปติดต่อกับธนาคารในต่างประเทศ ซึ่งธนาคารพาณิชย์นั้นจะทำการออกครีฟท์ให้กับผู้ส่งเงิน เพื่อจัดการส่งมาให้กับผู้รับเงินในประเทศไทย หรือผู้ซื้อครีฟท์ฉบับนั้นมาขอรับเงินด้วยตนเอง ในขณะที่ธนาคารพาณิชย์ในต่างประเทศออกครีฟท์ตัวจริง ก็จะทำการออกไปนำส่ง (Advice of Drawing) ของครีฟท์ฉบับนั้นและ ส่งมาให้ธนาคารพาณิชย์ผู้จ่ายเงินซึ่งเป็นธนาคารพาณิชย์ตัวแทนของตนในประเทศไทย เมื่อธนาคารพาณิชย์ผู้จ่ายเงินในประเทศไทยได้รับใบนำร่องแล้ว ก็จะขึ้นทะเบียนเพื่อรอผู้รับเงินนำครีฟท์ตัวจริงมาติดต่อขอรับเงิน

การโอนเงินเข้าทางไปรษณีย์ (Mail Transfer) คือ ทางธนาคารพาณิชย์จะ ได้รับ Original Payment Payment Order จากธนาคารพาณิชย์ตัวแทนในต่างประเทศ ซึ่งโดยปกติใช้เวลาประมาณ 1 ถึง 2 สัปดาห์ นับตั้งแต่วันที่ธนาคารพาณิชย์ในต่างประเทศส่งมาโดยใน Payment Order หรือ Mail Transfer นั้นจะมีรายละเอียดต่าง ๆ ดังนี้ ชื่อธนาคารพาณิชย์ผู้ส่งจ่ายเงิน จำนวนเงิน ชื่อที่อยู่ของผู้รับเงิน และรายละเอียดหรือวัตถุประสงค์ของการส่งเงิน เมื่อตรวจสอบลายมือชื่อ ผู้มีอำนาจลงนามและเงื่อนไขการส่งจ่ายแล้ว เมื่อทุกอย่างถูกต้องสมบูรณ์ก็จะทำการติดต่อผู้รับเงินตามรายละเอียดที่ปรากฏอยู่ ซึ่งถ้าหากปรากฏว่าไม่สามารถตรวจสอบความถูกต้องของ Payment Order ได้ก็จะต้องติดต่อกับธนาคารพาณิชย์ในต่างประเทศเพื่อขอคำยืนยันก่อน ในการติดต่อให้ผู้รับเงินนั้น อาจใช้การแจ้งทางโทรศัพท์หรือแจ้งโดยทางจดหมายในกรณีที่มิที่อยู่ครบถ้วน หรือหากผู้รับมีบัญชีกับธนาคารพาณิชย์อื่นก็จะออกเช็คส่งไปยังธนาคารพาณิชย์นั้น เพื่อเข้าบัญชีให้กับผู้รับต่อไป หรือหากผู้รับมีบัญชีที่ธนาคารพาณิชย์ก็จะทำการ โอนเงิน ไปให้สาขาทันที

การโอนเงินทางเทเล็กซ์ ธนาคารพาณิชย์โดยสำนักงานใหญ่จะได้รับคำสั่งจ่ายเงินทางโทรเลขหรือโทรพิมพ์ซึ่งจะมีรายละเอียดเช่นเดียวกับการ โอนเงินทางไปรษณีย์ แต่จะมีความรวดเร็วมากกว่า คือการ โอนเงินทางเทเล็กซ์จะใช้เวลาประมาณ 2-3 วัน การ โอนเงินทางเทเล็กซ์นี้ใช้รหัสลับในการควบคุมความถูกต้อง ซึ่งเทเล็กซ์ที่เป็นคำสั่งจ่ายเงินจะมีรหัสลับทุกรายการ และหน่วยรหัสเงินโอนสำนักงานใหญ่ จะเป็นผู้ที่มีหน้าที่ในการถอดรหัส ฉะนั้นก่อนที่จะจ่ายเงินให้กับลูกค้าจะต้องตรวจสอบความถูกต้องเสมอ เจ้าหน้าที่จะทำการแจ้งให้ผู้รับเงินทราบ โดยเร็วที่สุด และทุกรายการจะทำการจ่ายเงินโดยสำนักงานใหญ่เสมอ

การโอนเงินทางสวิฟต์ (S.W.I.F.T.) ย่อมาจาก Society for World Wide Interbank Financial Telecommunication เป็นการ โอนเงิน โดยระบบคอมพิวเตอร์และการสื่อสาร ผ่านดาวเทียมเชื่อมโยงทั่วโลกเป็นการ โอนเงินระบบล่าสุดและรวดเร็วที่สุด จึงเป็นวิธีที่นิยมมากในปัจจุบัน ธนาคารพาณิชย์ที่จะใช้ระบบนี้ได้ต้องเป็นสมาชิกของสมาคมเป็นสมาคม S.W.I.F.T. นี้เท่านั้น เหตุที่ระบบการ โอนเงินวิธีนี้นิยมทำกันมากเนื่องจากสะดวกเร็วกว่าเทเล็กซ์ คำสั่ง โอนเงินจะถูกจัดให้อยู่ในแบบฟอร์มเดียวกันทั่วโลกง่ายต่อการตรวจ คำสั่ง โอนเงินจะถูกแยกให้เข้าเครื่องของแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยคำสั่งเหล่านั้นถือว่าเป็นคำสั่งที่มีรหัส (Swift Authenticator of Key) คุณอยู่ถูกต้องเรียบร้อยและพร้อมที่จะจ่ายเงินให้กับลูกค้าได้โดยไม่ต้องส่งให้กับหน่วยรหัสอีก และแต่ละหน่วยงานก็จะมีเครื่องสวิฟต์ของตนเอง ทำให้เป็นการลดขั้นตอนและเพิ่มความรวดเร็วได้อย่างมาก

บริการด้านสินค้าออก

บริการที่ 1 การแจ้งเลตเตอร์ออฟเครดิต ในกรณีนี้ธนาคารพาณิชย์จะ

ทำหน้าที่เป็น Advising Bank การเป็นธนาคารพาณิชย์ผู้แจ้งเครดิต (Advising Bank) ตามUCP ธนาคารพาณิชย์ผู้แจ้งเครดิตจะไม่มีผลผูกพัน แต่ต้องใช้ความระมัดระวังในการตรวจสอบความแท้จริงของเครดิต (L/C) ที่ทำการแจ้ง ดังนั้นธนาคารพาณิชย์ที่ได้รับ L/C เข้ามา จะต้องมีการตรวจสอบความแท้จริงของL/Cดังนี้

1. กรณีที่ได้รับL/Cทาง Airmail ธนาคารพาณิชย์ต้องตรวจสอบลายเซ็นต์ผู้มีอำนาจของธนาคารพาณิชย์ที่เปิดL/Cเข้ามานั้น ๆ หากมีข้อสงสัย จะต้องตรวจสอบจนกว่าจะแน่ใจ ก่อนที่จะแจ้งให้ลูกค้าทราบ

2. กรณีที่ได้รับL/Cทาง TELEX หรือ SWIFT ตรวจสอบโดยระบบ Test Key ระหว่างธนาคารพาณิชย์เป็นตัวเช็คความแท้จริงของ L/C

ในการแจ้งL/C ให้ลูกค้าทราบ ธนาคารพาณิชย์มีบริการ TELE - L/C เพื่อให้ความสะดวกแก่ลูกค้า ลูกค้าสามารถโทรศัพท์มาสอบถามเวลาใดก็ได้ว่ามี L/Cของตนเปิดเข้ามาหรือยัง บริการนี้เป็นส่วนหนึ่งของบริการเฉพาะกิจของ TELE - BANKING

บริการที่ 2 การยืนยันเลตเตอร์ออฟเครดิต(Confirm L/C) ในกรณีนี้ธนาคาร

พาณิชย์ทำหน้าที่เป็น Confirming Bank ทำการ Confirm L/C เกิดขึ้นในกรณีที่เมื่อมีธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศแจ้งการเปิดL/Cเข้ามา และระบุว่าขอให้มีการยืนยันL/Cด้วย (Confirm L/C) หากธนาคารพาณิชย์ที่ได้รับ L/C ยอมรับที่จะยืนยัน L/C ฉบับดังกล่าว เท่ากับว่ายอมรับการเข้าไปมี

ภาระผูกพัน เสมือนเป็นธนาคารพาณิชย์ผู้เปิดL/C ธนาคารพาณิชย์จะมีความเสี่ยงเกิดขึ้น เพราะมีภาระผูกพันที่จะต้องจ่ายเงินให้กับผู้ขายหากผู้ขายปฏิบัติตามเงื่อนไขของL/Cครบถ้วน โดยไม่มีสิทธิโต้แย้งกับผู้ขาย แล้วธนาคารพาณิชย์จึงสามารถไป Claim เงินจาก Issuing Bank ได้ ดังนั้นธนาคารพาณิชย์จะต้องพิจารณาในแง่

1. สถานะทางการเงินของธนาคารพาณิชย์ผู้เปิดL/C พิจารณาถึงวงเงินที่ธนาคารพาณิชย์มีกับธนาคารพาณิชย์นั้น (Bank Risk)
2. สถานะการณ์ทางเศรษฐกิจ การเมืองของประเทศนั้น ๆ (Country Risk) หากธนาคารพาณิชย์ไม่ยอมรับที่จะยืนยันL/C ตาม UCPกำหนดไว้ว่า จะต้องแจ้งให้ผู้รับประโยชน์ โดยไม่มีการยืนยัน และรีบแจ้งกลับไปยังธนาคารพาณิชย์ผู้เปิดL/Cทันที

บริการที่ 3 การโอนเลตเตอร์ออฟเครดิต นอกจากการแจ้งเครดิตตามปกติแล้ว ยังมีL/C อีกประเภทหนึ่ง คือ Transferable L/C คือ L/C ที่สามารถโอนสิทธิและภาระผูกพันตามL/C ให้กับผู้อื่น หากผู้รับประโยชน์มาขอให้ธนาคารพาณิชย์โอนL/C ให้กับผู้อื่น ธนาคารพาณิชย์ก็จะให้ขึ้นเอกสารดังนี้

1. L/Cต้นฉบับ
2. แบบฟอร์มการขอให้โอนL/C พร้อมกับลงนามประทับตรา ถ้าผู้ขอโอนL/Cไม่ใช่ลูกค้าของธนาคารพาณิชย์ จะต้องให้ธนาคารพาณิชย์ของผู้ขอโอน Verify ลายเซ็นด้วย

การโอนL/C สามารถโอนให้ผู้รับประโยชน์คนเดียว หรือหลายคนก็ได้ ส่วนค่าธรรมเนียมผู้สั่งโอนจะเป็นผู้ออก เว้นแต่จะระบุไว้เป็นอย่างอื่น ธนาคารพาณิชย์ไม่มีความผูกพันที่จะต้อง โอนL/C แม้จะเป็น Confirming Bank การ โอนจะ โอนทั้งหมด หรือบางส่วนก็ได้ แต่โอนได้เพียงครั้งเดียว L/Cจะต้องมีคำสั่งว่า Transferable ซึ่งยังไม่หมดอายุ หากโอนบางส่วนควรมีคำว่า Partial Shipment Allowed การ โอนL/Cนั้น L/Cฉบับที่โอนจะต้องมีเงื่อนไขเหมือนL/Cต้นฉบับทุกประการ เว้นข้อความที่ผู้รับประโยชน์ร้องขอ ได้แก่ จำนวนเงิน ,Unit Price, วันส่งของ, อายุของL/C

กระบวนการโอนสิทธิ (Right) ในการรับเงินให้แก่บุคคลที่ 3 ต่างกับ Transfer L/C ซึ่งเป็นการโอนทั้งสิทธิและความรับผิดชอบ (Right & Duty) ให้แก่บุคคลที่ 3 โดยการโอนสิทธิเป็นข้อตกลงระหว่างผู้รับประโยชน์ตามL/C กับผู้รับช่วงสัญญาโอนสิทธิการรับเงินตามL/C ทั้งหมดหรือบางส่วนให้กับผู้รับโอน ธนาคารพาณิชย์จะปฏิบัติตามคำสั่งของผู้รับประโยชน์ตามL/C คือ จะโอนสิทธิการรับเงินต่อเมื่อผู้รับประโยชน์นำเอกสารมาขายกับธนาคารพาณิชย์ตามเงื่อนไขของL/C เท่านั้น ผู้รับ โอนต้องเชื่อถือผู้รับประโยชน์มาก เพราะต้องยอมส่งมอบสินค้าให้ผู้รับประโยชน์ส่งในนามของตน โดยมีหลักฐานคือ หนังสือโอนสิทธิที่แสดงว่าธนาคารพาณิชย์รับทราบการโอนสิทธิเท่านั้น แต่ถ้าหากผู้รับประโยชน์ไม่นำเอาเอกสารมาขายกับธนาคารพาณิชย์ ผู้

รับ โอนสิทธิที่จะไม่ได้เงิน ดังนั้นผู้รับ โอนสิทธิมีความเสี่ยงมาก จึงไม่ค่อยมีความนิยมที่จะใช้วิธีนี้ เพราะไม่เป็นหลักประกันที่ดีเท่า Transferable L/C)

บริการที่ 4 [†] ตั๋วสินค้าออกภายใต้แอลซี (Export Bills under L/C)

เมื่อผู้ส่งออกทำการส่งสินค้า และรวบรวมเอกสารพร้อมทั้ง Bills of Exchange (B/E) เรียบร้อยแล้ว ซึ่งเรียกเอกสารทั้งหมดนี้ว่า Export Bills under L/C (EBLC) และธนาคารพาณิชย์จะให้บริการในส่วนของ EBLC ดังนี้

- การรับซื้อตั๋วสินค้าออกภายใต้ L/C (Export Bills under L/C Purchased) เมื่อลูกค้า (ผู้ส่งออก) นำ EBLC มายื่นให้ธนาคารพาณิชย์ และธนาคารพาณิชย์ได้ตรวจสอบเอกสารพร้อมทั้งเครดิตของลูกค้าแล้ว ธนาคารพาณิชย์อาจจะพิจารณารับซื้อ EBLC นั้น ซึ่งการรับซื้อถือเป็นการให้สินเชื่ออย่างหนึ่ง แต่เป็นสินเชื่อที่ไม่มีหลักประกัน ดังนั้นธนาคารพาณิชย์จะต้องมีข้อพิจารณาเพื่อป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น โดยพิจารณาความเสี่ยงดังต่อไปนี้

1. Country Risk คือความเสี่ยงในประเทศของผู้เปิด L/C
2. Bank Risk คือความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ที่เปิด L/C
3. Exporter Risk คือความเสี่ยงของตัวลูกค้าเอง
4. Document Risk คือความเสี่ยงจากเอกสาร (EBLC)

เมื่อธนาคารพาณิชย์รับซื้อเอกสารแล้ว จะจ่ายเงินให้กับลูกค้าไปก่อนแล้วจึงส่ง EBLC ไปยังธนาคารพาณิชย์ผู้เปิด L/C เพื่อทำการเรียกเก็บเงิน และถ้าธนาคารพาณิชย์ผู้เปิด L/C ทำการชำระเงินช้ากว่า 7 วัน ธนาคารพาณิชย์ที่รับซื้อ EBLC จะคิดดอกเบี้ยกับผู้ส่งออกซึ่งอัตราดอกเบี้ยนั้นขึ้นอยู่กับลูกค้า โดยปกติ จะเท่ากับอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืมภายในประเทศ

- การส่งตั๋ว L/C เพื่อเรียกเก็บ (Export Bill under L/C for Collection) ในบางครั้งเมื่อธนาคารพาณิชย์พิจารณาเรื่องความเสี่ยงในการรับซื้อ EBLC แล้วธนาคารพาณิชย์อาจจะพิจารณาไม่รับซื้อ แต่จะทำการส่งเรียกเก็บ (Collection) เมื่อธนาคารพาณิชย์ผู้เปิด L/C ชำระเงินมาแล้วจึงจ่ายเงินให้ลูกค้า นอกจากนี้ลูกค้าบางรายก็สมัครใจที่จะให้ธนาคารพาณิชย์ส่ง EBLC เพื่อเรียกเก็บ เนื่องจากไม่ต้องการเสียดอกเบี้ย เมื่อมีการชำระเงินจากเมืองนอกช้ากว่า 7 วัน ส่วนขั้นตอนในการปฏิบัติต่าง ๆ ทั้งการรับซื้อและการส่งเรียกเก็บจะปฏิบัติเหมือนกัน

บริการที่ 5 [†] บริการส่งตัวเรียกเก็บ (Export Bills for Collection) คือ ตัวเรียก

เก็บด้านสินค้าออก ธนาคารพาณิชย์เป็น Remitting Bank เมื่อผู้ขายส่งสินค้าไปให้ผู้ซื้อแล้ว จะเตรียมเอกสารมาให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อธนาคารพาณิชย์ส่งเอกสารไปเรียกเก็บเงินจากผู้ซื้อ ในการนี้ผู้ขายต้องเตรียมเอกสารพร้อมทั้งคำสั่งในการเรียกเก็บอย่างชัดเจนให้กับธนาคารพาณิชย์ ธนาคารพาณิชย์จะดำเนินการเรียกเก็บตามคำสั่งผ่านธนาคารพาณิชย์ตัวแทนหรือธนาคารพาณิชย์ที่ลูกค้า

ระบุนา ในทางปฏิบัติโดยทั่วไปเมื่อธนาคารพาณิชย์ได้รับเงินจากธนาคารพาณิชย์ตัวแทนแล้วจึงจะโอนเงินเข้าบัญชีให้แก่ลูกค้า แต่บางครั้งธนาคารพาณิชย์อาจจะรับซื้อตั๋วเงินเพื่อเรียกเก็บนี้เองก็ได้ โดยพิจารณาลูกค้าเป็นราย ๆ ไป ซึ่งเท่ากับเป็นการให้สินเชื่อแก่ลูกค้าเพราะหากไม่ได้รับเงินจากต่างประเทศจะต้องไต่เบียดจากผู้ขาย การรับซื้อตั๋วเงินจะได้กล่าวต่อไป

บริการที่ 6 การรับซื้อตั๋วเงินเพื่อเรียกเก็บ (Export Bills Purchased) คือ

การรับซื้อตั๋วเรียกเก็บสินค้าออกตั๋วเงินเพื่อเรียกเก็บ (D/A) ธรรมดาที่มีเงื่อนไขและเอกสารถูกต้องตามระเบียบธนาคารแห่งประเทศไทย จะสามารถนำไปทำแพคเกจเครดิตได้ เป็นประเภท Post Shipment หากเอกสารและเงื่อนไขไม่ตรงตามระเบียบ อาจจะนำตัวนั้นมาขายลดกับธนาคารพาณิชย์ได้ การรับซื้อตั๋วเงินเพื่อเรียกเก็บของธนาคารพาณิชย์มีลักษณะดังนี้

1. รับซื้อได้ทั้งตัว D/P และ D/A จำนวน 100 %
2. การรับซื้อตัว D/P Sight ปลอดดอกเบี้ย 7 วัน หากธนาคารพาณิชย์ไม่ได้รับเงินจากต่างประเทศภายใน 7 วันก็จะเริ่มคิดดอกเบี้ยจากลูกค้า
3. อัตราแลกเปลี่ยนที่รับซื้อตัว D/P ใช้ Export Sight Bill รับซื้อ
4. ตัว D/A หักส่วนลด (ขณะนี้ 0.28 บาท ต่อ USD ต่อ 30 วัน หรือ 16 % P.A. สำหรับสกุลอื่น) จากเงินตามตัว ณ วันรับซื้อ ซึ่งอัตราส่วนลดจะถูกกำหนดโดย สมาคมธนาคารไทย โดยอ้างอิงกับสภาวะอัตราดอกเบี้ยในประเทศเป็นหลัก

บริการที่ 7 บริการด้านเงินโอนขาออก (Outward Remittance)

การโอนเงินทางดราฟท์ ธนาคารพาณิชย์จะออกดราฟท์ให้ตามความต้องการของลูกค้า โดยเจ้าหน้าที่ที่ขายดราฟท์จะสอบถามรายละเอียดต่าง ๆ ได้แก่ ชื่อผู้ขอซื้อดราฟท์ จำนวนเงิน สกุลเงิน ผู้รับเงิน พร้อมทั้งอยู่ (ถ้ามี) และวัตถุประสงค์ในการ โอน โดยธนาคารพาณิชย์จะพิจารณาเลือกธนาคารพาณิชย์ตัวแทน ในต่างประเทศภายใต้เงื่อนไขต่าง ๆ ที่ได้ตกลงกันไว้และอยู่ใกล้กับผู้รับเงินมากที่สุด โดยธนาคารพาณิชย์ที่เราสามารถออกดราฟท์ไปส่งจ่ายได้

การโอนเงินทางไปรษณีย์ (Mail Transfer) เป็นการให้บริการแก่ลูกค้า ลักษณะเดียวกับการขายดราฟท์ แต่ภาระในการ โอนเงินทั้งหมดอยู่ที่ธนาคารพาณิชย์ ลูกค้าเพียงแต่มาแจ้งความประสงค์และรายละเอียด แล้วธนาคารพาณิชย์ก็จะจัดการ โอนเงินไปให้แก่ผู้รับเงินตามความประสงค์ของลูกค้า M/T ที่ออกนี้สามารถออกไปยังธนาคารพาณิชย์ตัวแทนได้ไม่มีข้อจำกัดเหมือนการออกดราฟท์ การให้บริการทางด้าน Mail Transfer นี้มีสำนักงานใหญ่เพียงแห่งเดียว (ยกเว้น Overseas Branch) แต่อย่างไรก็ดี สาขาที่อาจให้บริการแก่ลูกค้าได้ เช่นเดียวกับการขอให้สำนักงานใหญ่ออกดราฟท์แทนสาขา แต่สิ่งที่สำคัญที่สุดก็คือ สาขาของธนาคารพาณิชย์ต้องแจ้งรายละเอียดให้ครบถ้วน

การโอนเงินทางเทเล็กซ์ (Telex Transfer) มีลักษณะการปฏิบัติทุกอย่าง เช่นเดียวกับ Mail Transfer ต่างกันเฉพาะวิธีการส่งข้อมูลรายละเอียดคำสั่งในการจ่ายเงินไปยัง ธนาคารพาณิชย์ตัวแทน โดยใช้วิธีส่งทาง Telex แทนซึ่งจะใช้เวลาเพียง 1 วัน และในกรณี M/T จะมี ลายมือชื่อผู้รับมอบอำนาจปรากฏอยู่บน Payment Order เพื่อให้ธนาคารพาณิชย์ตัวแทนตรวจสอบ ได้ ส่วน Telex Transfer จะมีรหัส (Test) ระบุอยู่เพื่อใช้ในการตรวจสอบ

การโอนเงินทางสวิฟต์ (Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication) มีลักษณะการปฏิบัติทุกอย่างเช่นเดียวกับ Telex ต่างกันเฉพาะวิธีการส่งข้อมูล และ Format

ก. Swift มีรูปแบบของ Message ที่แน่นอน (Message Type) เช่น MT100 จะเป็น Format ของ Customer Transfer

ข. มีขั้นตอนการส่ง Message ที่สะดวกรวดเร็วและคล่องตัว กล่าวคือไม่ต้องมีการระบุ Test ในการสั่งจ่ายเงินแต่จะ Automatic Test ในตัวเองขณะส่ง Message และสามารถตรวจสอบได้ด้วยว่าธนาคารพาณิชย์ตัวแทนได้รับ Message ครบถ้วนและถูกต้อง อนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นการโอนเงินทาง Telex หรือ Swift ต้องสอบถามรายละเอียดที่สำคัญ คือ

1. จำนวนเงินและสกุลเงิน
2. ชื่อและที่อยู่ธนาคารพาณิชย์ของผู้รับเงิน
3. ชื่อและที่อยู่ของผู้รับเงิน
4. วัตถุประสงค์ของการส่งเงิน
5. ประเทศของผู้รับเงิน เนื่องจากปัจจุบันมีบางประเทศถูก แชน

ชั้น จากประเทศสหรัฐอเมริกา เช่น ประเทศเกาหลีเหนือ อิรัก คิวบา ไฮติ ลิเบีย เงินที่โอนไป ประเทศที่กล่าวมานี้จะถูกยึด ทันทีและไม่สามารถเรียกวงเงินคืนได้ ธนาคารพาณิชย์จะเป็นผู้เลือก ที่จะโอนเงินทาง Telex หรือ Swift โดยจะพิจารณาวิธีที่จะสามารถส่งเงินให้กับผู้รับเงินได้เร็วที่สุด เนื่องจากธนาคารพาณิชย์ตัวแทนอาจจะมี Test เฉพาะทาง Telex หรือ Swift หรือมี Test ทั้งทาง Telex และ Swift

บริการสินเชื่อการค้าระหว่างประเทศ

ในการประกอบธุรกิจการค้าต่างประเทศ ก็เหมือนกับธุรกิจประเภทอื่นคือต้องมี เงินทุนในการประกอบการ ในการแสวงหาแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการก็สามารถหาจากหลาย แหล่ง แหล่งเงินทุนที่สำคัญและเป็นที่ยอมรับกันหนึ่งก็คือ แหล่งเงินทุนจากธนาคารพาณิชย์ ในการให้กู้ยืมกับผู้ประกอบการด้านค้าระหว่างประเทศ ธนาคารพาณิชย์ก็จะมีบริการด้านเงินทุนหมุนเวียนที่เป็นสินเชื่อระยะสั้นสำหรับลูกค้า คือ

1. **สินเชื่อแพคกิ้งเครดิต (Packing Credit หรือ P/C)** เป็นสินเชื่อระยะสั้น (ไม่เกิน 180 วัน) สำหรับเป็นเงินทุนหมุนเวียนของผู้ส่งออกที่ได้รับคำสั่งซื้อจากต่างประเทศและต้องการเงินทุนในการผลิตหรือจัดหาสินค้า สินเชื่อประเภทนี้เป็นสินเชื่ออัตราดอกเบี้ยต่ำ โดยความช่วยเหลือของธนาคารพาณิชย์เพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทยผ่านธนาคารพาณิชย์ เพื่อให้ผู้ส่งออกมีต้นทุนต่ำสามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้

2. **สินเชื่อทรัสต์รีซีพ (Trust Receipt หรือ T/R)** เป็นสินเชื่อระยะสั้น (ไม่เกิน 180 วัน) เช่นเดียวกับ สินเชื่อแพคกิ้งเครดิต สำหรับผู้นำเข้าที่สั่งซื้อสินค้าจากต่างประเทศ เมื่อได้รับสินค้าแล้วยังไม่พร้อมที่จะชำระเงินก็อาจจะขอสินเชื่อกับธนาคารพาณิชย์เพื่อย้ายค่าสินค้าไปก่อน

บริการการซื้อขายเงินตราต่างประเทศ

การซื้อขายเงินตราต่างประเทศของธนาคารพาณิชย์ จะสามารถทำการซื้อขายกับลูกค้าได้ 2 ลักษณะ คือ

1. การซื้อขายทันที คือ การซื้อขายเงินตราต่างประเทศกับลูกค้า ณ เวลานั้น มีการตกลงราคาและส่งมอบในขณะเดียวกัน อัตราแลกเปลี่ยนที่ใช้จะเป็นอัตราแลกเปลี่ยนแบบทันที (Spot Exchange Rate)

2. การซื้อขายล่วงหน้า คือ การซื้อขายเงินตราต่างประเทศ ที่ตกลงราคากันในปัจจุบันแต่จะส่งมอบกันในอนาคต อัตราแลกเปลี่ยนที่ใช้จะเป็นอัตราแลกเปลี่ยนแบบล่วงหน้า (Forward Exchange Rate) อัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้าอาจมีค่าสูงกว่าต่ำกว่าหรือเท่ากับอัตราซื้อขายทันที (Spot Rate) ก็ได้

อัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้าที่มีค่าสูงกว่าอัตราแลกเปลี่ยนปัจจุบันเรียกว่า Forward Premium อัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้าที่มีค่าต่ำกว่าอัตราแลกเปลี่ยนปัจจุบันเรียกว่า Forward Discount อัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้าที่มีค่าเท่ากับอัตราแลกเปลี่ยนปัจจุบันเรียกว่า Forward Par

การที่อัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้าจะมีค่ามากกว่า น้อยกว่า หรือเท่ากับ อัตราแลกเปลี่ยนปัจจุบันขึ้นอยู่กับผลต่างระหว่างอัตราดอกเบี้ยของเงินสกุลนั้นเทียบกับเงินบาท ถ้าอัตราดอกเบี้ยของเงินสกุลนั้นต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยของเงินบาท อัตราแลกเปลี่ยนจะเป็น Forward Premium เสมอ ในทางกลับกันถ้าอัตราดอกเบี้ยของเงินสกุลนั้นสูงกว่าอัตราดอกเบี้ยของเงินบาทอัตราแลกเปลี่ยนก็จะเป็น Forward Discount

ค่า Premium หรือ Discount จะถูกกำหนดเป็นค่าทศนิยมของเงินสกุลนั้นๆ เสมอ นิยมเรียกกันว่า SWAP Rate หรือ SWAP Point เช่น ค่า SWAP Point เงิน USD/THB เท่ากับ 0.25/0.35 บาทต่อเดือน สำหรับ BID และ OFFER ตามลำดับ (BID คือการซื้อเงินตราต่างประเทศ

ล่วงหน้าของธนาคารพาณิชย์โดยที่ลูกค้าเป็นผู้ขายหรือเรียกว่า Forward Exchange Bought ส่วน OFFER คือการขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้าของธนาคารพาณิชย์โดยที่ลูกค้าเป็นผู้ซื้อหรือเรียกว่า Forward Exchange Sold) แสดงว่า ธนาคารพาณิชย์จะคิดค่า SWAP point สำหรับการรับซื้ออัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้าจากลูกค้า 0.25 บาทต่อเดือน ในขณะที่เดียวกันจะคิดค่า SWAP point สำหรับการขายอัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้าให้กับลูกค้า 0.35 บาทต่อเดือน โดยจะบวกเข้าไปในอัตราแลกเปลี่ยนปัจจุบัน (spot rate)

การที่ลูกค้ามาตกลงทำการซื้อขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้ากับธนาคารพาณิชย์ ธนาคารพาณิชย์จะให้ลูกค้าทำสัญญา ซึ่งสัญญานี้ เรียกว่า สัญญาซื้อขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้า (Forward Exchange Contract)

สัญญาซื้อขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้าจะแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1. สัญญาซื้อเงินตราต่างประเทศล่วงหน้า (Forward Exchange bought) คือ การที่ลูกค้ามาทำสัญญากับธนาคารพาณิชย์ว่าจะมาขายเงินตราต่างประเทศให้กับธนาคารพาณิชย์ในจำนวนเงินและระยะเวลาที่กำหนด โดยธนาคารพาณิชย์จะกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้าให้กับลูกค้า

2. สัญญาขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้า (Forward Exchange Sold) คือ การที่ลูกค้ามาทำสัญญากับธนาคารพาณิชย์ว่าจะมาซื้อเงินตราต่างประเทศให้กับธนาคารพาณิชย์ในจำนวนเงินและระยะเวลาที่กำหนด โดยธนาคารพาณิชย์จะกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้าให้กับลูกค้า

บริการอิเล็กทรอนิกส์เบงก์กิ้งด้านการค้าระหว่างประเทศ (Electronic Banking Services for International Trade)

ในการใช้บริการของธนาคารพาณิชย์ จะต้องมีการติดต่อสื่อสาร รวมถึงการรับส่งเอกสารระหว่างธนาคารพาณิชย์กับลูกค้า ซึ่งในปัจจุบันธนาคารพาณิชย์มีการพัฒนาระบบงานด้านอิเล็กทรอนิกส์ในเรื่องการติดต่อสื่อสาร ทั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ลูกค้า โดยที่ลูกค้าสามารถทำรายการหรือเรียกดูข้อมูลต่างๆ ในที่ทำการของลูกค้าเองไม่จำเป็นต้องเดินทางมาติดต่อเพื่อทำรายการที่ธนาคาร ระบบดังกล่าวที่ถูกพัฒนาขึ้นมานั้นเรียกว่า “อิเล็กทรอนิกส์เบงก์กิ้ง”

อิเล็กทรอนิกส์เบงก์กิ้ง เป็นระบบงานที่พัฒนาขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกในการใช้บริการของลูกค้าผ่านทางเครื่องคอมพิวเตอร์ของลูกค้า โดยใช้หลักการเดียวกับระบบ Internet ซึ่งเป็นระบบที่ได้รับความนิยมในปัจจุบัน ธนาคารพาณิชย์ได้ใช้อิเล็กทรอนิกส์เบงก์กิ้งในการบริการด้านต่าง ได้แก่ บริการด้านเงินฝาก บริการด้านสินเชื่อ และบริการด้านการค้าระหว่างประเทศ

ในการทำงานของ อิเล็กทรอนิกส์แบงก์กึ่ง ลูกค้าจะติดต่อกับธนาคารโดยใช้ อุปกรณ์แปลงสัญญาณ(โมเด็ม) ผ่านเครื่องคอมพิวเตอร์ของลูกค้าติดต่อมายังเบอร์โทรศัพท์ของธนาคาร เมื่อติดต่อได้แล้วก็จะเลือกทำรายการที่ต้องการแล้วส่งข้อมูลเหล่านั้นมายังธนาคาร เมื่อธนาคารได้รับข้อมูลและตรวจสอบข้อมูลแล้วก็จะดำเนินการตามคำสั่งของลูกค้า หลังจากนั้นลูกค้าสามารถที่จะทราบข้อมูลและสถานะของรายการได้ทันที ซึ่งการควบคุมความปลอดภัยของข้อมูลและการตรวจสอบจะใช้ รหัสหรือ Password เป็นตัวควบคุม

สำหรับอุปกรณ์ที่ลูกค้าจำเป็นต้องมีในการใช้บริการอิเล็กทรอนิกส์แบงก์กึ่งนั้น ก็จะเหมือนกับการใช้ Internet ได้แก่ เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์แปลงสัญญาณ (โมเด็ม) และสายสัญญาณโทรศัพท์ โดยที่คุณสมบัติหรือความสามารถของอุปกรณ์เหล่านี้จะถูกกำหนดโดยธนาคารที่เป็นผู้ให้บริการ ในการขอใช้บริการอิเล็กทรอนิกส์แบงก์กึ่งกับธนาคาร ก็จะเหมือนกับการขอใช้บริการประเภทอื่นๆ ของธนาคาร โดยธนาคารจะให้ลูกค้ากรอกข้อมูลในใบคำขอใช้บริการ (Application form) จากนั้นธนาคารก็จะทำการติดตั้งโปรแกรมพร้อมกับแนะนำวิธีการใช้งานและมอบรหัสหรือ Password ให้กับลูกค้า

ในส่วนของบริการอิเล็กทรอนิกส์แบงก์กึ่งด้านการค้าระหว่างประเทศของธนาคารพาณิชย์นั้น แบ่งประเภทบริการออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ๆ ได้แก่

1. บริการด้านสินค้าเข้า (Import)
2. บริการด้านสินค้าออก (Export)
3. บริการด้านอื่นๆ

ประเภทของบริการอิเล็กทรอนิกส์แบงก์กึ่งในด้านการค้าระหว่างประเทศประกอบด้วย

บริการด้านสินค้าเข้า (Import)

1. ทำรายการเพื่อขอเปิดแอลซี (opening L/C)
2. ทำรายการเพื่อขอแก้ไขแอลซี (Amend L/C)
3. เรียกดูรายละเอียดของแอลซีที่เปิดไปต่างประเทศแต่ละฉบับ
4. สอบถามตัวเงินสินค้าเข้าภายใต้แอลซีทั้งที่ได้ชำระแล้ว และยังไม่ได้ชำระ

(Inward bill under L/C)

5. สอบถามรายการค้าประกันเพื่อออกสินค้า โดยธนาคารมีต่อบริษัทเรือ

(Shipping guarantee)

6. สอบถามรายการและยอดคงเหลือสินเชื่อบริษัท (Trust receipt)
7. สอบถามรายการตัวเงินเพื่อเรียกเก็บสินค้านำเข้าทั้งที่ได้รับชำระแล้ว และยังไม่ได้ชำระ

(Inward bill for collection)

8. ทำรายการโอนเงินชำระค่าสินค้าไปต่างประเทศโดยวิธี T/T :Telegraphic

Transfer (Outward remittance)

9. เรียกดูรายการและยอดคงเหลือสัญญาของอัตราแลกเปลี่ยนขายล่วงหน้า
(Forward exchange sold)

บริการด้านสินค้าออก (Export)

1. รับแจ้งแอลซีและแสดงรายละเอียดของแอลซีที่เปิดเข้ามาจากต่างประเทศ รวมถึงรายการแอลซีที่มีการแก้ไข (L/C Advising /Amend L/C)
2. สอบถามตัวเงินสินค้าออกภายใต้แอลซีทั้งที่ได้รับชำระแล้ว และยอดค้างชำระ (Outward bill under L/C)
3. สอบถามยอดคงเหลือของแอลซีแต่ละฉบับ (L/C Balance)
4. สอบถามรายการและยอดคงเหลือสินเชื่อเพื่อการส่งออก (Packing Credit)
5. สอบถามรายการตัวเงินเพื่อเรียกเก็บสินค้าออกทั้งที่ได้รับชำระแล้ว และยอดค้างชำระ (Outward bill for collection)
6. สอบถามและเช็คยอดเงินโอนเข้าเพื่อชำระค่าสินค้าโดยวิธี T/T :Telegraphic Transfer (Inward remittance)
7. สอบถามรายการและยอดคงเหลือสัญญาของอัตราแลกเปลี่ยนซื้อล่วงหน้า (Forward exchange bought)

บริการด้านอื่นๆ

1. สอบถามยอดเงินคงเหลือบัญชีเงินฝาก และหนี้สินของบริษัท
2. สอบถามยอดเงินคงเหลือบัญชีเงินฝาก และหนี้สินของบริษัทในเครือ
3. เป็นเครื่องมือติดต่อสื่อสารระหว่างลูกค้ากับธนาคาร โดยใช้หลักการของ E-mail
4. ทำรายการเงินโอนชำระค่าสินค้าให้แก่คู่ค้าภายในประเทศด้วยวิธี draft ,local clearing หรือ book transfer
5. แสดงอัตราแลกเปลี่ยนสกุลเงินต่างประเทศประจำวัน (Exchange rate)
6. แสดงอัตราดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารแต่ละประเภท
7. แสดงอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืมต่ำ
8. แสดงอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมระหว่างธนาคาร
9. แสดงอัตราดอกเบี้ย ไลบอร์-ไซบอร์ (Libor – Sibor)